د هوپو کتابونه د ابتدایي سواد زده کړې نصاب د لومړني ښوونځي ښوونکو لپاره

۵ ټولګي – ۲ کتاب

د یو لاروي خدای پاماني

لیکواله: پلوشه بزګر سلام

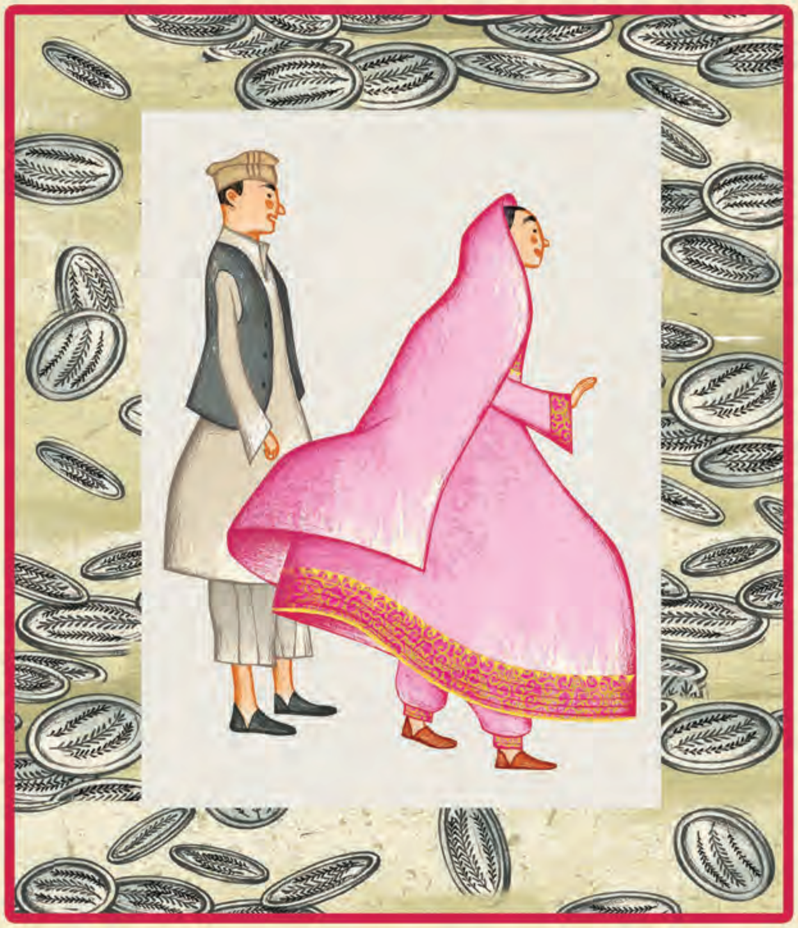

لیکونکي
آغلی ډاکټر ډینس نیسل
د هوپو کتابونه
د لومړنیو زده کړو رییسه

Published by
Hoopoe Books
Hoopoe Books is an imprint of
The Institute for the Study of Human Knowledge (ISHK)
A USA Educational Non-Profit Organization
د Hoopoe Books لخوا خپور شوی، د ISHK یوه برخه،
په متحده ایالاتو کې یو تعلیمي سازمان

For more information on Hoopoe Books, audio materials
and Teacher's Guides, please contact:
د هوپو کتابو معلوماتو، غږیزو موادو او ښوونکو لارښودونو لپاره د لاندې ادرسونو له
لارې په اړیکه کې شئ:
Hoopoe Books
548 Market St., #39187
San Francisco, CA 94104-5401 USA
www.hoopoebooks.com
بریښنالیک (Email): hoopoebooks@ishk.net

Copyright © 2017 The Institute for the Study of Human Knowledge
Text from *The Stranger's Farewell* copyright © 2015 The Institute for the Study of Human Knowledge
Illustrations from *The Stranger's Farewell* copyright © 2015 Marie Lafrance

د چاپ حق © ۲۰۱۷ د بشري پوهې د مطالعې انسټیټیوټ
د یو لاروي *خدای پاماني* متن © ۲۰۱۵ د بشري پوهې د مطالعې انسټیټیوټ
د یو لاروي *خدای پاماني* انځورونه © ۲۰۱۵ مري لفرانس

لړ لیک د عنوانونو فهرست

د هوپو د کتابونو د لړۍ پېژندنه ۱
د دې کیسې موخه ۱
دا لارښود څنګه له تاسې سره مرسته کولای شي ۲
په ټولګي کې د کیسو د کارولو لپاره درسي پلانونه ۳
د یو لاروي خدای پاماني د کیسې درسي پلان
لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه ۴
دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه ۶
درېیمه ورځ: د کیسې درېیمه لوستنه: د کلیدي نظرونو انعکاس ۷
د سواد د مهارتونو جوړول: د لغتونو جوړول ۹
د سواد د مهارتونو جوړول: لغتونه / مفهومونه (تشبیهات) ۱۰
څلورمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده (نتیجې او پایلې،
د کیسې مفاهیمو په اړه لیکنه) ۱۱
پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده (د مفاهیمو رامنځ ته
کول/وسعت ورکول، د کیسې د مفاهیمو په اړه لیکنه) ۱۳
د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه ۱۴
له نمونو سره د جملې لیکل ۱۴
لغتونه ۱۵
املا ۱۶
ګرامري مفهومونه (موضوعات، فعلونه) ۱۶
رسم کول او بیا ویل ۱۷
د کیسې اړوند لیکل ۱۸
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر ۱۹
د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول ۲۰
له کورنۍ سره د کیسې شریکول ۲۳
له کورونو د کیسو راټولول ۲۳

همدا راز په دې لارښود کې:

د یو ساده کتاب د جوړولو لارښوونه
د زده کوونکو د اجرا د ارزونې چارټ
د ټولګي د اجرا د ارزونې چارټ

آغلې ډاکټر ډینس نیسل، د بشري پوهې د مطالعې انسټیټوټ د لومړنیو زده کړو رییسه او د اغیزمن تعلیم لپاره د ملي ښاري اتحادیې همکاره ده. هغه د اغیزمن تدریس په اړه ورکشاپونه او سیمینارونه ترسره کوي او د ښوونکو لپاره د څو میتودونو کتابونو او د سواد زده کړې په اړه مقالو لیکواله ده. هغې د ښوونې او روزنې په اړه د کتاب بیدار ځوان ذهنونو مدیره هم ده چې د مالور (Malor) کتابونو لخوا خپور شوی.

کله چې تاسې ته کتاب ورسېد...

دلته په دې لارښود کې ډېر مهم فعالیتونه دي چې تاسې یې یوازې په کتاب کې تر سره کولای شئ. کله چې دا کتاب ټولګي ته د چمتو کېدو لپاره ولولئ، تاسې هغه فعالیتونه غوره کړئ کوم چې تاسې یې ستاسې سره د شته موادو په وسیله تر سره کولای شئ.

په دې لارښود کې، تاسو او ستاسو زده کوونکي کولی شئ د لیکلو او انځورونو لپاره خپل کتابونه جوړ کړئ. که تاسو د خپلو زده کونکو لپاره تالیفي کتابونه نلرئ، زده کونکي کولی شي له دې څخه په ټولګي یا کور کې د لیکلو فعالیتونو لپاره کار واخلي چې د لیکلو مهارتونه یې ښه شي.

د هوپو د کتابونو د سلسلې پېژندنه

دغه کیسې له پېړیو پېړیو راهیسې په افغانستان او منځنۍ آسیا کې د خلکو پر ژبو دي. ښايې تاسې، یا ستاسې د کورنۍ کوم غړي به، له یوې یا دوو دغه ډول کیسو سره له وړاندې بلد یاست. دا کیسې یوازې دتفریح لپاره نه دي، بلکې داسې کښل (طرحه) شوي چې له موږ تاسې سره د خپلو ځانونو او خپلې نړۍ په پېژندلو کې مرسته کوي. کله چې ښوونځي کم وي، له نکلونو څخه د زده کړې د وسیلې په توګه کار اخلو.

د هوپو ډېرې کیسې د ادریس شاه لخوا بیاویل شوي چې د پغمان څخه راغلی و او د خپل ژوند ۳۰ کاله یې د لویانو او ماشومانو دواړو لپاره د دودېزو کیسو په راټولولو، غوره کولو او ژباړلو کې تیر کړل. دا مشهوره کیسه دلته د افغاني کیسه لیکونکې او استادې پلوشه بزګر سلام له خولې را نقل شوې ده، چې یادېږي یې چې په ماشومتوب کې یې اوریدلې ده. دغه کیسې اوس په ټوله نړۍ کې خلک لولي او خوښوي یې.

ماشومان له دې کیسو څخه د خپلې پوهې د کچې او وس مطابق ګټه اخلي. ښايي ماشوم په سر کې د کیسې له یوازې یوې څېړې یا پېښې سره بلد شي، او ښايي تر ټولو ځرګنده معنا یې درک کړای شي، خو له هرځل لوستلو سره ترې نورڅه زده کوي، او ورو ورو ورڅخه نورې معنا ګاني، نظریې او بصیرتونه لاس ته راوړي.

د دې کیسو په تکراري اورېدلو ماشومان له خپل ژوند سره بلدتیا زده کوي، او په بېلابېلو حالاتو کې د خلکو د سوچ او غبرګون په اړه فکر کولو ته مجبورېږي. دغه نکلونه له ماشومانو سره د سوچ او کار د اغېزمنو او نااغېزمنو بڼو او طریقو ترمنځ په توپیر کولو کې مرسته کوي. دغه کیسې ماشومانو ته په ځان باور، پر غیرمنطقي وېرو (ډارونو) د برلاسي وړتیا، او د تاوتریخوالیزې (متشدده) مقابلې پر ځای د سوله ییز تفاهم خپلولو د لارو چارو پر شمول نورې ډېرې غوره بېلګې ورښیي.

د دې کیسو موخه

تاسې به په ټولګیو کې د هوپو د کیسو په کارولو سره ګټې لاسته راوړنې ولرئ. تاسې به:

- زده کوونکي وهڅوئ چې د افغانستان د شتمن کلتور په قدر پوه او خوند ترې واخلي کوم چې یو نسل نه بل نسل ته پاتې دي.
- ماشومان دې ته وهڅوئ چې د افغانستان د نکلونو، چې له پښتونو (نسلونو) راهیسې د خلکو پر ژبو دي، قدر وکړي، او خوند ترې واخلي.
- د کیسې ژبني جوړښتونه او کلمې داسې وکاروئ چې له ماشومانو سره به د ژبې په خبرو او لیکلو دواړو په اغېزمنه کارونه کې مرسته وکړي.
- ماشومانو ته د دې فرصت ور کړئ چې د کیسې د مطالبو په اړه داسې فکر وکړي چې د هغوی د ژوند په بډاینه کې ورسره مرسته وکړي.
- د خپلو زده کونکو سره د دې ادبي اثارو په لوستلو سره خپلې اړیکې پیاوړې کړئ.
- ماشومانو ته داسې لارې وروښایاست چې کیسې له خپلو کورنیو سره ګډې کړي.
- زده کوونکی به پخپله قصه ویونکی شي، او د افغانستان د قصې ویلو دود به بیا راژوندی کړي.

دا لاربنود څنګه له تاسې سره مرسته کولای شي

ویل، لوستل، لیکل او فکر کول ټول یو د بل سره تړلي دي. د دې لپاره چې زده کوونکي ښه لوستونکي او لیکوال شي، دوی باید په څلورو برخو کې خپل ظرفیتونو ته وده ورکړي.

پداسې حال کې چې د زده کړې په ځینو برخو کې د حفظ کولو لپاره ځای شته، کله چې زده کونکي د حفظ کولو ته د معلوماتو لپاره کار اخلي، دوی ډیری وختونه د هغه څه په اړه فکر کولو یا پروسس کولو فرصت نه ترلاسه کوي چې دوی یې حفظ کوي. زده کونکو ته د وړاندوینې او پوښتنې کولو او پوښتنو ته د ځواب ویلو شوونه چې هیڅ یو سم ځواب نلري د دوی سره د لوړې کچې فکر کولو مهارتونو لکه انتقادي ، منطقي ، تحلیلي ، احتمالي او تحلیلي فکر رامینځته کولو کې مرسته کوي. د زده کونکو هڅول چې د کیسې په اړه بحث وکړي خپل فکر څرګند کړي د دوی فکر هڅوي او د اوریدلو او خبرو کولو مهارتونو ته وده ورکولو کې مرسته کوي چې د دوی لوستل او لیکل به ډیر اغیزمن کړي. ژوندی بحثونه هم خوندور دي او په زده کونکو کې د زده کړې مینه رامینځته کوي.

دا قصې د پیړیو لرغونتوب لري چې له یو کس نه بل کس ته له نسلونو په ټول افغانستان کې تکرار شوي دي. په دې طریقه، د پوهې او تکرار له لارې، د دوی تازه بصیرت هڅول کیږي او د خلکو په وړاندې فکر کولو کې یې انعطاف رامنځ ته کیږي. د دې پخوانیو قصو په ویلو او زمونږ د قصې ویلو غني دود د درلودلو له کبله به موږ ټول مستفید شو.

دا لاربنود، د هوپو د کیسو د لړۍ د یوې کیسې د صنفي استعمال لپاره تاسې ته ګام په ګام درسي پلانونه درکوي. که لاندې ټکي په پام کې وساتئ نو زده کوونکي به له دې کیسو څخه ډېر څه ترلاسه کړي:

- د دې لپاره چې زده کوونکي له کیسې سره بلد شي، او پخپله د کیسې تر لوستلو وړاندې د هغې پر معناګانو پوه شي، هغوی باید دا کیسې څو څو ځله واوري. دا لاربنود به زده کوونکیو ته د کیسې د لوستلو، بیا پر هغوی د کیسې د لوستلو، او بالاخره، د زده کوونکیو ترمنځ په خپلو کې د کیسو د لوستلو په اړه ځینو مهمو ټکیو ته ستاسې پام ور واړوي.
- زده کوونکي به هله په دې کیسه ښه پوه شي، او ذهن ته به یې وسپاري چې له تاسې او خپلو نورو ټولګیوالو سره پرې بحث وکړي، او د کیسې پېښو ته له خپلو تجربو سره تړاو ورکړي. دا لاربنود به په بحث کې د زده کوونکیو د راښکېلولو (شاملولو) د لارو چارو په اړه مشورې درکړي، چې زده کوونکي په خپل تعبیر هغه معناګانې بیان کړای شي چې کیسې یې د دوی لپاره لري.
- زده کوونکي به هغه وخت له کیسو ښه خوند واخیستلای شي چې په زړه پورې توګه د کیسو پېښو ته غبرګون وښیې، لکه دا چې د کیسې صحنې رسم کړي، کیسه بل چا ته ووایي، د کیسې صحنې تمثیل کړي، او د کیسې په اړه لیکنې وکړي. دا لاربنود به د هغو خوندورو فعالیتونو د اجراء په اړه، چې له کیسې سره تړاو لري، معلومات درکړي.
- زده کوونکي له دې کیسو څخه بېلابېل لوستنیز اوژبني مهارتونه زده کوي، چې له هغوی سره د هغوی د سواد په لوړاوي کې مرسته کوي. دا لاربنود به د لوستنیزو او لیکنیزو مهارتونو د ښوونې په اړه معلومات درکړي. ځینې فعالیتونه له نورو څخه ډېر پرمختللي دي. تاسې هغه فعالیتونه غوره کولای شئ کوم چې ستاسې د زده کوونکو لپاره ډېر مناسب وي.
- که شاګردان هغه څه چې زده کوي، له خپلو کورنیو سره شریک کړي، نو له کیسې به لا ډېر خوند واخلي.

دا لاربنود به د ماشومانو لخوا له کورنیو سره د زده کړو او کیسو د شریکولو لارې چارې در وښیي.

په ټولګي کې د کيسو د کارولو لپاره درسي پلانونه

لاندنۍ ګام په ګام وېشلي درسي پلانونه د ورځو پر اساس تنظيم شوي، داسې چې "لومړۍ ورځ" يې هماغه ورځ وي چې کيسه صنف ته ور پېژنئ. تاسې بايد، که ممکنه وي، د اړوند درسي پلان ټول ګامونه، پر اړونده ورځ په صنف کې پلي کړئ. دا به غوره وي چې پلانونه په ترتيب پلي کړئ (لومړۍ ورځ، دوهمه ورځ، درېيمه ورځ او...)، خو لازمه نه ده چې هره ورځ د کتاب له مخې کار وکړئ. د مثال په توګه، د دوهمې ورځې پلان ښايي تر لومړۍ ورځې يوه ورځ وروسته وکاروئ، او ښايي يوه يا دوه ورځې وروسته يې وکاروئ. د لغتونو فعاليتونه بايد په ډېرو ورځو کې د زده کړې پياوړتيا لپاره ترسره شي، خو پرمختللي زده کوونکي ممکن دومره پياوړتيا ته اړتيا ونلري.

د لومړيو دوو ورځو لپاره، تاسو به د خپلو زده کونکو سره د کيسې په لوستلو او بحث کولو تمرکز وکړئ چې د دوی پوهه وده وکړي او لغتونه جوړ کړي. له هغې وروسته، به تاسو د سواد زده کړې د نورو مهارتونو د پراختيا لپاره کتاب وکاروئ. د دې مهارت د لوړولو لپاره دوه يا درې فعاليتونه په درسي پلان کې ورکړل شوي دي. تاسو کولی شئ نور فعاليتونه هم وټاکئ، په دې پورې اړه لري چې ستاسو زده کونکي څه ته اړتيا لري او تاسو فکر کوئ چې دوی به يې خوښ کړي. د درسي پلانونو څخه سمدلاسه وروسته، د فعاليتونو د غوره کولو لپاره د سواد زده کړې اضافي فعاليتونه وګورئ.

دلته فعاليتونه کولی شي او بايد په مکرر ډول وکارول شي ځکه چې زده کونکي د خپلو مهارتونو د پراختيا لپاره وخت او تمرين ته اړتيا لري. که تاسو يې وهڅوئ دوی به ښه زده کړي ، زده کړه په زړه پورې کړئ، او د زده کړې پروسې د يوې برخې په توګه د دوی تېروتنې ومنئ. همدارنګه، ځکه چې ماشومان په مختلفو سويو زده کوي، ځينې به د نورو په پرتله ډېر وخت ته اړتيا ولري ترڅو خپل مهارتونه ته وده ورکړي، او دا په بشپړه توګه سم دي.

که چيرې يو زده کونکی ناسم ځواب ورکړي، نو دا به غوره نه وي چې مايوسي يا غوسه څرګنده کړئ ځکه چې د غوسې څرګندول به زده کونکي مايوسه کړي، او مايوسي په زده کړه کې مداخله کوي. پرځای يې، په زړه پورې او د منلو وړ ډول ووایاست: دا يوه ښه هڅه ده. ايا بل څوک به هڅه وکړي؟ که يو زده کونکی داسې ځواب ورکړي چې غلط نه وي مګر غير متوقع وي، ووايه: دا يو په زړه پورې نظر دی! موږ ته د هغه څه په اړه نور ووایاست چې تاسو فکر کوئ. دا ډېره مهمه ده چې زده کونکي احساس کړي چې دوی د زده کونکو په توګه ارزښت لري. کله چې تاسو ښه او د منلو وړ ياست، زده کونکي به ډېره هڅه وکړي چې ښه زده کړي.

تاسو ممکن د هر درس لپاره د چمتو کولو لپاره يو څه شيان ولرئ. يوه يا دوه ورځې مخکې له دې چې تاسو درس ورکړئ، پلان ته پام وکړئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو په مرحلو پوهيږئ او د لوست لپاره چمتووالی لاندې وړانديزونه ولولئ ترڅو معلومه کړئ چې تاسو کوم تياری ته اړتيا لرئ.

د ځينې فعاليتونه لپاره د اضافي کاغذ او ليکلو وسايلو کارولو غوښتنه وکړئ که نه وي، تاسو کولی شئ د نورو سطحو او تجهيزاتو څخه کار واخلئ. د مثال په توګه، زده کونکي کولی شي په شګو يا خټو کې د قوي لرګيو سره رسم وکاږي. که تاسو په ټولګي کې د تباشير تختې لپاره کافي ځای نلرئ، تاسو کولی شئ په ديوال باندې په خټو يا کوم و نورو موادو سره وليکئ چې وروسته مينځل کيدی يا پاکېدای شي.

اندازه کول او ارزونه

د ښوونکي په توګه، تاسو غواړئ د هغه څه چې تاسو درس ورکوئ د خپلو زده کونکو پرمختګ قضاوت او ارزونه وکړئ. د دې کولو په اړه د مرستې لپاره په درسونو کې او د لارښود په پای کې وړانديزونه وګورئ. د کتاب په پای کې به تاسو د انفرادي ارزونې لپاره يوه فورمه او د ټولګي د ارزونې لپاره بله فورمه ومومئ. دا د مختلفو فعاليتونو په اړه د زده کونکو فعاليت ارزولو لپاره کارول کيدی شي چې تاسو د زده کونکو سره ترسره کوئ.

درسي پلان
د يو لاروي خداى پاماني

لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه

دا لوست باید پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقیقې وخت واخلي.

د درس لپاره تیاری

• صنف ته تر راتګ وړاندې، له ځان سره په لوړ غږ د کیسې لوستنه تمرین کړئ، چې وروسته بیا په کیسه پوهېدلي یاست، او په صنف کې یې روانه ولوستلای شئ. کیسه په ځانګړې وزم او ادا ولولئ! کوښښ وکړئ چې د مختلفو کرکترونو لپاره مختلف آوازونه استعمال کړئ. کله چې کیسه په ښه طریقه لولئ نو په حقیقت کې زده کوونکیو ته دا ښیاست چې کیسه بیا په خپل وار څنګه ولولي.

• د کیسې تر لوستلو وړاندې، په کیسه کې درې یا څلور داسې ځایونه په نښه کړئ چې هلته وقفه وکړئ، او شاګردانو ته د دې فرصت ورکړئ چې د کیسې د راتلونکیو پېښو وړاندوینه (پیشبیني) وکړي. له زده کوونکیو د داسې وړاندوینو غوښتنه (په داسې حال کې چې نه پوهېږي چې وړاندې به څه کېږي)، د هغوی د سوچ کولو د وړتیا د لوړاوي یوه ډېره ښه لاره ده. دغه راز، دا چاره د هغوی د کیسې اورېدنې هدف روښانه کوي. د هغوی هدف دا دی چې پوه شي چې آیا وړاندوینې یې سمې دي، او که ناسمې! د کیسې په منځ کې د وقفې لپاره ښه ځای هماغه دی چې هلته د راتلونکې پېښې په اړه تلوسه (اضطراب) موجود وي.

د کیسې د لومړۍ لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب داسې پورته ونیسئ چې شاګردان یې پوښ ولیدلای شي. د دې لپاره چې شاګردان د کتاب پوښ له نیږدې ولیدلای شي، کولای شئ د شاګردانو ترمنځ تګ راتګ وکړئ. د کتاب له ښودلو سره یوځای، کتاب ور وپېژنئ، او د کیسې او لیکوال په اړه یې لږ څه معلومات ورکړئ. داسې څه ووایاست:

دا یوه ډېره پخوانۍ کیسه ده، چې سلګونه کلونه یې په ټوله نړۍ کې خلک بوخت ساتلي دي. ځینې خلک ورته "ښوونیزه کیسه" وايي، ځکه چې تاسې د دې کیسې په لوستلو، او د هغې په اړه په فکر کولو سره، چې موږ یې دلته کوو، د ځان او نورو په اړه څه زده کولای شو. د دې کیسې ګڼې نسخې موجودې دي. د دې نسخې لیکوال ادریس شاه دی. هغه د پغمان ولسوالۍ یو پوه سړی وو. هغه په خپل ژوند کې، د لویانو او وړوکیو (کوچنیانو یا ماشومانو) لپاره ګڼ کتابونه لیکلي.

د دې کیسې ګڼې نسخې موجودې دي. یوه نسخه د ادریس شاه په کتاب "زده کړه چې څنګه زده کړو" کې موندل کېدی شي. تاسو به په یاد ولرئ چې موږ د ادریس شاه لخوا راټولې شوې ډېرې نورې کیسې لوستلې او کار مو پرې کړی دی. د دې نسخې لیکواله پلوشې بزګر سلام، یوه افغانه کیسه لیکونکې او ښوونکې ده.

اوس زه تاسې ته کیسه لولم. ښه غوږ ونیسئ، او زما له لوستلو سره یوځای انځورونو ته هم ګورئ. زه به کله کله وقفه کوم، او له تاسې به پوښتنه کوم چې تاسې څه فکر کوئ وړاندې به څه وشي!

ښایي تاسې په ډاډه توګه ونه پوهېږئ چې وړاندې به څه کېږي، خو تاسې کولای شئ د کیسې اورېدلې برخې ته په کتنې سره یو څه وانګېرئ (له ځانه یو څه ووایاست). ښه غوږ ونیسئ، چې بیا وروسته د پاتې کیسې په اړه ښې انګېرنې وکړای شئ!

کله چې لوستنه پای ته ورسوم، انځورونه به بیا در ونښیم، او تاسې به راته ووایاست چې له کیسې مو څه په یاد پاتې شول.

اوس راځئ چې د کیسې ویل پیل کړو...

۲. کتاب پرانیزئ، او مخ یې زده کوونکیو ته ور واړوئ، ترڅو د لوست د دایرې ټول زده کوونکي ستاسې له لوستلو سره یوځای پر پاڼو باندې انځورونه ولیدلای شي. کیسه ورو ورو او په وزم او ادا لولئ، او د پاڼې تر اړولو وړاندې لږه وقفه کوئ، چې زده کوونکیو ته د اورېدلې برخې په اړه د فکر کولو، او انځورونو د لیدلو فرصت ورکړئ. کولای

شئ په ټولګي کې وګرځئ را وګرځئ، چې شاګردانو ته له نېږدې څخه د انځورونو لیدلو فرصت ورکړئ.

۳. هرځل چې له زده کوونکیو څخه د وړاندوینو د اورېدلو لپاره وقفه کوئ نو لاندې پوښتنې وکړئ:

څه فکر کوئ چې په کیسه کې به وړاندې څه وشي؟

ولې فکر کوئ داسې به وشي؟ د کیسې کومه برخه په دې دلالت کوي چې داسې به وشي؟

د مثال په توګه، کله چې عایشې/عایشه یو لاروي ته د کور د راتګ بلنه ورکوي، له زده کوونکو پوښتنه وکړئ: *تاسو څه فکر کوئ کله چې لاروي کور ته ننوځي څه به پېښ شي؟* کله چې زده کوونکي خپل نظریات وړاندې کړي، پوښتنه وکړئ: *ولې داسې فکر کوئ؟*

زده کوونکیو ته وواياست چې د ټولو وړاندوینې سمې دي، ځکه چې هغوی ښه فکر کړی، او دا چې د راتلونکیو پېښو په اړه د هغوی د وړاندوینو اختلاف پر ځای خبره ده. له بېلابېلو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې وړاندوینې وکړي. کله چې یو زده کوونکی یو نظر وړاندې کوي، نو له نورو زده کوونکیو پوښتنه وکړئ چې آیا دا نظر سم دی، او که ناسم، او له هغوی څخه دلیل هم وغواړئ. زده کوونکي د بحث لپاره د نظریاتو وړاندې کولو ته وهڅوئ. د دې لپاره چې ټولو زده کوونکیو ته د وړاندوینو فرصت ورکړئ، او ټولګیوال ښه بحث وکړای شي، خبرو اترو ته کافي وخت ورکړئ. او بیا د راتلونکیو تم-ټکیو(وقفه ځایونو) پر لور لوست ته دوام ورکړئ.

۴. کله چې کیسه پای ته ورسوئ، زده کوونکیو ته د اورېدلو او د پېښو د وړاندوینو شاباسی ورکړئ او هغوی ته وواياست چې اوس باید هغوی د کیسې بیاکتنه وکړي. کتاب بیا پرانیزئ، کیسه پیل کړئ، او لوړ یې ونیسئ چې زده کوونکي یې انځورونه ولیدلای شي. له زده کوونکیو څخه غوښتنه وکړئ چې هغو لومړنیو انځورونو ته وګوري، او ور په یاد کړي چې د کیسې په پیل پیل کې څه شوي وو. زده کوونکیو ته د کیسې د ور په زړه کولو لپاره لاندې پوښتنې وکاروئ:

دلته نبودل شوې څېرې څوک دي؟

د کیسې په دې برخه کې څه کېږي؟

۵. بیا د کتاب وړاندې مخونه را واړوئ او همدغه پوښتنې تکرار کړئ. په همدې توګه، چې له زده کوونکیو غوښتنه کوئ انځورونو ته په کتنه تېره کیسه ورپه زړه کړئ، کیسې ته دوام ورکړئ. هرځل له یوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کوئ، چې هر زده کوونکی د خبرو وار ترلاسه کړي. که له زده کوونکیو څخه د کیسې ځینې برخې هېرې وي، نو د کیسې هماغه برخه په خپلو الفاظو وریاده کړئ، او یاهماغه برخه له سره ورته ولولئ.

٦. د کیسې په ښه اورېدا، او د کیسې د ډېرې برخې په یاد ساتلو د شاګردانو ستاینه کوئ. هغوی ته وواياست چې دا کیسه به په دې نیږدې ورځو کې یوځل بیا هم سره ولولئ او بحث به ورباندې وکړئ.

د لومړۍ ورځې لپاره د فعالیت ارزونه: وړاندوینې کول

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کوونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کوونکو فعالیت معلوموللپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: هغه زده کوونکي چې وړاندوینه نه شي کولای، کله چې د وړاندوینې غوښتنه ترې وشي، اویا داسې وړاندوینې وکړي چې د موجودو معلوماتو سره هیڅ منطقي ارتباط و نه لري.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د پایلې وړاندوینه وکړي خو نشي کولی د وړاندوینې ملاتړ لپاره دلیل وړاندې کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د یوې پایلې وړاندوینه وکړي چې په منطقي توګه د شته معلومات تعقیب کړي او د وړاندوینې ملاتړ لپاره دلیل وړاندې کړي.

کچه ۴: هغه زده کوونکي چې ډېر ذکي دي او په قصه کې موجود معلومات د وړاندوینې د جوړولو او توضیح لپاره استعمالوي او د وروستیو معلوماتو په وسیله خپله وړاندوینه همهغسې ساتي او یا یې عياروي.

دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه

دلته د کیسې د دوهم ځل لوستلو لپاره ځینې وړاندیزونه دي. دا لړ کړنې باید پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقیقې وخت ونیسي.

د درس لپاره تیاری

- د کیسې د ښه لوستلو تمرین وکړئ چې دا ځل یې په ښه ډول ولولئ.
- د پنځم ګام د تیارۍ لپاره کولای شئ په پیل کې زده کوونکي په درې کسیزو ډلو وویشئ، چې ستاسې د لارښوونو پر مهال زده کوونکي وپوهېږي چې له چا سره خبرې وکړي. له هغوی غوښتنه وکړئ چې له نېږدې ناستو شاګردانو سره درې کسیزې ډلې جوړې کړي.

د کیسې د دوهمې لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب لوړ ونیسئ، او له زده کوونکیو د کیسې د سرلیک، لیکوال، او د لیکوال د لاسته راوړنو په اړه پوښتنې وکړئ.
زده کوونکیو ته ووایاست چې بیاهم په بشپړه توجه غوږ ونیسي، ځکه چې، د کیسې له ختمېدا وروسته به بیا هم له هغوی څخه انځورونو ته په کتنې، د کیسې د وریادولو غوښتنه کوئ، او هم به ترې دا پوښتنه کوئ چې د کیسې کومه برخه د هغوی لپاره تر ټولو مهمه وه. هغوی ته ووایاست چې دا ځل به د هغوی ډېرو داسې ځایونو ته ور پام شي، چې د لومړۍ لوستنې پرمهال یې نه وو ور پام شوی.

۲. د لومړۍ ورځې په څېر، د انځورونو له ښودلو سره یوځای، کیسه سرترپایه ولولئ. کیسه ورو ولولئ چې زده کوونکي کیسه سمه تعقیب کړای شي، او بلې برخې ته د اوښتلو پرمهال د پېښو په اړه د فکر کولو فرصت ورلري.

۳. کله چې لوستنه پای ته ورسوئ، بېرته د کتاب لومړني پاڼې پرانیزئ، او داسې یې ونیسئ، چې زده کوونکي یې انځورونه ولیدلای شي. د لاندې پوښتنو مطرح کولو له لارې، له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې لومړیو انځورونو ته وګوري، او هغه څه ور په زړه کړي چې د کیسې په سر کې واقع شوي وو:

دلته ښودل شوې څېرې څوک دي؟

د کیسې په دې برخه کې څه کېږي؟

په څه چې مور پوهېږو هغه دا دي چې کیسه مور ته مستقیم څه نه وایي؟

لومړۍ دوه پوښتنې د لفظي پوهې غوښتنه کوي، لکه د کیسې په پیل کې عایشه د کلولو یا لوبیا ښوروا جوړوله. دریمه پوښتنه د استدلالونو غوښتنه کوي - د هغه شیانو درک کول چې معنی لري خو په ځانګړي ډول نه دي ویل شوي. د مثال په توګه، کیسه مور ته په لومړي سر کې د لاروي په اړه ډېر څه نه وایي، خو مور د هغه طریقې څخه اټکل کولی شو چې هغه عایشه ته سلام کوي چې ښایي هغه یو ښه او مهربانه سړی وي.

۴. بیا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او همدغه پوښتنې بیا تکرار کړئ. په همدې طریقه دوام ورکړئ، چې زده کوونکي د هرې پاڼې انځورونو ته په کتلو، زړې پېښې ور په زړه کړي. ښایي دا ځل زده کوونکیو په کیسه کې نور څه موندلي وي، او ښایي د کیسې د پېښو د ور په زړه کولو پر مهال د ویلو لپاره ډېر څه ولري. هر ځل له یوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کوئ، چې په دې توګه، ډېرو زده کوونکیو ته د خبرو وار ورسېږي. که له زده کوونکیو څخه د کیسې کومه برخه هېره وي، نو د کیسې هماغه برخه په خپلو الفاظو کې ورته ووایاست، او یا هماغه برخه ورته ولولئ.

۵. کله چې مو ټول کتاب په همدې طریقه ولوست، او پر انځورونو، او پېښو مو بحث وکړ، کتاب بند کړئ، او شاګردانو ته ووایاست چې:

په دې کیسه کې ګڼ شمېر په زړه پورې څېرې دي. ځینې یې ښایي داسې څوک در په زړه کړي چې پېژنئ یې، او د کیسې پېښې ښایي داسې پېښې در یادې کړي چې تاسې ته در پېښې شوې دي. تاسې هریوه د کیسې د اورېدنې پر مهال، د یوه جلا شي په اړه فکر کاوه. اوس زه له تاسې څخه غوښتنه کوم چې د لاندې پوښتنو په اړه فکر وکړئ:

د کیسې کومه برخه ستاسې لپاره تر ټولو مهمه وه؟

دغې برخې ستاسې لپاره ولې ځانګړې اهمیت درلود؟

د ځواب په اړه یوه شیبه فکر وکړئ، او بیا به زه له تاسې وغواړم چې خپل ځوابونه لومړی خپل یوه ملګري ته ووایاست. بیا به زه له یو څو کسانو وغواړم چې ټول ټولګي ته ووایي چې څه ورته تر ټولو مهم برېښېدل.

د دې پوښتنو ځوابونه به توپیر ولري او یو څه غیر منطقي فکر به پکې شامل وي ځکه چې دوی د کیسې او خپل ژوند ترمنځ اړیکي رامنځته کوي. زده کوونکي به بېلابېل ځوابونه ورکړي، ځکه چې هره کیسه مهمې برخې درلودلای شي، او اورېدونکي به، د ګډېدو په توګه، د تر ټولو مهمې برخې په اړه مختلف نظریات ولري. د بېلګې په توګه، ځینې زده کوونکي ښایي فکر وکړي چې ترټولو مهمه برخه هغه وخت وو چې عایشه جیب ته نه ختمېدونکې روپۍ راروانې وې، په داسې حال کې چې ځینې نور به فکر کوي چې ترټولو مهمه برخه هغه وخت و چې د ځمکې *خاوند* اوبه څښلو ته مجبوره وو. په

دې کې غلط ځواب نشته. د شاګردانو انتخاب د هغوی د نظریاتو پر سر د بحث په اندازه مهم نه دی.

۶. زده کوونکیو ته د فکر کولو لپاره یوه یا دوه دقیقې وخت ورکړئ، او بیا یې په درې کسیزه ډلو ووېشئ، چې له یو بل سره د کیسې د تر ټولو مهمې برخې په اړه خبرې وکړي. ښايي تاسې د شاګردانو په منځ کې وګرځئ راوګرځئ، او د هغوی خپل منځي خبرې اترې واورئ. تاسې د هغوی نظریاتو ته د ځواب ویلو اړتیا نه لرئ، یوازې سر خوځول مو کافي دي.

۷. بیا، له څو تنو زده کوونکیو څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د دوی لپاره په کیسه کې تر ټولو مهم برېښي. هغوی دې ته وهڅوئ چې یو د بل خبرې په غور واوري، ترڅو معلومه کړي چې د کیسې څومره بېلابېلې برخې مهمې ګڼل کېږي.

۸. د زده کوونکیو ستاینه وکړئ (شاباسی ورته ووایاست) چې ښه غوږ یې نیولی وو، د کیسې ډېرې برخې یې ور په زړه شوې او د مهمو برخو په اړه یې ښه فکر وکړ. هغوی ته ووایاست، چې تاسې به په نېږدې راتلونکي کې بیاهم کیسه په ګډه سره ولولئ، او بحث به پرې وکړئ.

د دویمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:
یادول او نتیجه ګیري

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کوونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کوونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: هغه زده کوونکي چې د قصې ډېرې برخې یې نه وي په یاد او د نتیجه ګیرۍ لپاره ښه دلایل نه شي ویلی، د قصې اصلي برخې یې بل قسم تعبیر کړې وي، او ان د ښوونکي په ملاتړ هم خپلې نتیجه ګیرۍ ته دلایل نه شي وړاندې کولای.

کچه ۲: هغه زده کوونکي چې د قصې یو څه برخې یې په یاد وي او کولای شي چې څه ساده نتیجه ګیرۍ وکړي، کیدای شي یو څه ګډه وډه یا مبهمه وي یا کیدای شي یو څه د متن د منطقي ملاتړ (حمایې) څخه لرې وي.

کچه ۳: هغه زده کوونکي چې قصه یې په یاد وي او کولای شي چې ساده نتیجه ګیري وکړي، او د هغې لپاره کافي دلایل هم وړاندې کړي، خو یو څه عمومي وي.

کچه ۴: هغه زده کوونکي چې قصه یې زده وي او موضوع ته نږدې نتیجه ګیري وکړي، کیدای شي څه مشکلات ولري. موثر دلایل وړاندې کړي او همیشه د موضوع په باره کې مشخص وي.

دریمه ورځ: د کیسې دریېمه لوستنه

دلته د دریم ځل کیسې لوستلو لپاره ځینې وړاندیزونه دي. دا لړ کړنې باید پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقیقې وخت ونیسي.

د درس لپاره تیاری

• تاسو ممکن د کیسې لوستلو تمرین وکړئ.

• پریکړه وکړئ چې تاسو به د کیسې په لوستلو کې چیرته ودرېږئ ترڅو له زده کونکو څخه وپوښتئ چې په راتلونکې پاڼه کې څه پېښیږي. (دوهمه مرحله وګورئ.)

• د ۴ مرحلې چمتو کولو لپاره، تاسو کولی شئ زده کونکي د درس په پیل کې په دریو ګروپونو یا جوړه جوړه کړئ ترڅو پوه شي چې دوی به له چا سره خبرې وکړي کله چې تاسو ورته لارښوونه وکړئ. یوځل بیا له هغوی څخه وغواړئ چې جوړه یا درې ډلې جوړې کړي چې زده کونکي ورته نږدې ناست وي.

• د سواد زده کړې له اضافي فعالیتونو څخه د ترسره کولو لپاره یو یا دوه نور فعالیتونه غوره کړئ او د دې لپاره هم چمتووالی ونیسئ.

د دریېمې لوستنې کړنې: د کلیدي نظرونو انعکاس

۱. کتاب لوړ ونیسئ، او زده کوونکیو ته ووایاست چې تاسې به په دریم ځل هم هماغه کیسه لولئ، خو دا ځل به د وقفو په دوران کې له شاګردانو څخه د کتاب د راتلونکې پاڼې د پېښو په اړه پوښتنه کوئ.

۲. د کیسې په مختلفو برخو کې، د کتاب تر پاڼې اړولو وړاندې، لاندې پوښتنه مطرح کوئ، او له زده کوونکیو غوښتنه کوئ چې که ځواب ورکول غواړي نو لاس دې پورته کړي:

په راتلونکې پاڼه کې به څه پېښ شي؟

له دې پوښتنې مطرح کولو ستاسې مقصد دا دی چې وپوهېږئ چې آیا د کیسې پېښې د زده کوونکیو په یاد پاتې دي، او کنه. هر ځل له یوه بېل زده کوونکي څخه د ځواب غوښتنه کوئ، او له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د ځواب ورکوونکي خبرو ته سم غوږ ونیسي. کله چې یو کس ځواب ورکړي، له نورو غوښتنه وکړئ چې که له ځواب سره موافق وي، لاسونه دې پورته کړي.

دا کار زده کوونکي هڅوي ترڅو ستا او نورو زده کوونکیو

خبرو ته غوږ کیږدي. دغه راز به وپوهېږئ چې ټولګی تر کومه بریده له کیسې سره آشنا شوی، او د کیسې د پېښو تسلسل یې په ذهن کې پاتې دی. د زده کوونکیو ځواب چې هرڅه وي، تاسې باید وواياست چې:

راځئ ګورو چې وړاندې همداسې پېښېږي او که نه!

بیا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او متن یې ولولئ.

د ځینو زده کوونکیو به کیسه ښه په یاد وي، او سم ځواب به ورکړای شي. ځینې نور به داسې نه وي. که د زده کوونکیو کوم ځای هېر وي، او ناسم ځواب ورکړي نو ورته وواياست چې:

که مو اوس څه په یاد نه وي، هیڅ پروا نه کوي. خو دا ځل سم غوږ ونیسئ، چې له کیسې سره ښه بلد شئ!

۳. کله چې د کتاب لوستنه پای ته ورسوئ، زده کوونکیو ته وواياست چې ته غواړې وپوهېږې چې آیا دوی د انځورونو له کتلو پرته کیسه را په زړه کولای شي او کنه. یو زده کوونکي ځواب ته راوبولئ، او له نورو غوښتنه وکړئ، چې که له ځواب سره موافق وي، نو لاسونه دې پورته کړي.

که ځواب ناسم وي، له یوه بل زده کوونکي غوښتنه وکړئ چې وواییی د کیسی په پیل کی څه پېښ شوي وو. یوځل

بیا له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د موافقت په صورت کې، لاسونه پورته کړي. که یې ځواب سم وي، نو زده کوونکیو ته وواياست چې که د کیسې د راتلونکي پېښې په اړه معلومات لري، لاسونه دې پورته کړي. یوځل بیا یو زده کوونکی ځواب ته را وبولئ، او له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې که موافق وي، لاسونه دې پورته کړي. همدې کار ته ادامه ورکړئ، ترڅو زده کوونکي، د کیسې پېښې په ترتیب سره ذهن ته وسپاري.

۴. زده کونکو وغواړئ چې د دې دوو پوښتنو د ځوابونو په اړه یو ځل بیا د ملګري سره خبرې وکړي:

د کیسې کومه برخه تا ته تر ټولو مهمه وه؟
دا برخه ستا لپاره ولې تر ټولو مهمه وه؟

زده کوونکیو ته یادونه وکړئ چې هغوی کولای شي د تر ټولو مهم شي په اړه نوی نظر ولري، او یا هم کولای شي، هماغه زوړ نظر، چې په تېرو بحثونو کې یې بیان کړی و، بیا تکرار او تایید کړي. زده کوونکیو ته ۳ تر ۴ دقیقې وخت ورکړئ چې په درې کسیزه یا دوه کسیزو ډلو کې پر خپلو نظرياتو خبرې اترې وکړي.

۵. بیا یو څو زده کوونکي را وبولئ، چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د هغوی لپاره تر ټولو ډېر مهم دي. هڅه وکړئ چې هغه شاګردان را ونه بولئ چې تېر ځل یې هم ځواب ورکړی، تر څو ټولو ته وار ورسېږي. هغوی دې ته وهڅوئ چې یو بل ته غوږ ونیسي، ترڅو وپوهېږي چې د کیسې څومره ډېرې برخې مهمې ګڼل کېدای شي.

۶. په ښې غوږ اېښودنې، د کیسې په ښې یادونې، او د تر ټولو مهم شي په اړه په فکر کولو خپل زده کوونکي وستایې. یادونه وکړئ چې تاسې به په نیږدې ورځو کې یوځل بیا هم د همدې کیسې په اړه خبرې او بحث وکړئ او له همدې کیسې به د نورو زده کړو لپاره د اساس په توګه کار واخلئ.

۷. په دریمه ورځ له لاندې پوښتنو څخه یوه یا زیاته تر بحث لاندې ونیسئ چې زده کوونکي د کیسې د معناګانو په اړه لا ژور فکر ته وهڅوئ. دا به زده کونکي وهڅوي چې د کیسې د کلیدي نظرونو او معنی په اړه ډېر ژور فکر وکړي. دا پوښتنې د خپلو ماشومانو د عمر لپاره خورا مناسب غوره کړئ. زده کوونکي ښایي دې پوښتنو ته مختلف ځوابونه ولري، چې ټول یې باید سم وګڼل شي. د پوښتنې هدف یوازې او یوازې دا دی چې زده کوونکي په خپله ځانې طریقه د کیسې په وړاندې غبرګون ښودلو ته راوبلل شي.

د کیسې په پیل کې علیم او عایشه د څه لپاره چمتو شوي دي؟ ولې داسې فکر کوې؟

ته ولې فکر کوې چې لاروي عایشې ته ولې دغه هیله (دعا) وکړه؟

ایا تاسو فکر کوئ چې لاروي پوهېده چې د عایشې راتلونکی کار به څه وي؟ ولې او ولې نه؟

تاسو ولې فکر کوئ چې لاروي د ځمکې خاوند ته ولې هغسې دعا (هیلې) وکړه؟

ایا تاسو فکر کوئ چې لاروي پوهېده چې د ځمکې خاوند راتلونکی کار به څه وي؟ ولې او ولې نه؟

د عایشې او د ځمکې خاوند سره په چلند او د لاروي د ځمکې خاوند سره په چلند کې څه توپیر وو؟ خپل فکر تشریح کړئ.

د لاروي په غوښتنې یا هیلې طریقه کې د عائشې لپاره او د لاروي د غوښتنې یا هیلې طریقه د ځمکې خاوند کې څه توپیر وو؟

هغه شیان چې د عایشې او د ځمکې خاوند ته د لاروي د غوښتنو یا هیلو له امله پیښ شوي په ځینو کې توپیر لري او په نورو کې ورته دي. ستاسو په اند لارې یې سره ورته او کومې لارې یې سره اختلاف لري؟

تاسو د لاروي په اړه څه ته حیران یاست؟

ایا تاسو فکر کوئ چې عایشې او ځمکې خاوند به په راتلونکې کې د لاروي سره د دوی د تجربې په پایله کې توپیر ولري؟ ولې او ولې نه؟

د دریمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:
د کلیدي نظرونو انعکاس

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوموولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی حتی د ښوونکي په مرسته په کیسه کې کوم کلیدي نظرونه منعکس کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولای شي تر یوه حده کیسه انعکاس کړي خو په کلیدي نظریاتو نه پوهیږي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي کیسه انعکاس کړي خو پرته له دې چې د خپل ژوند سره کوم معنی لرونکي اړیکې ورکړی شي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي کیسه انعکاس کړي، د دې انعکاس په اړه توضیحات ورکړي، او کولی شي د کیسې له ځینو اړخونو سره شخصي اړیکه ټینګه کړي.

د سواد د مهارتونو جوړول
(دریمه ورځ)

په دریمه ورځ، تاسو به په لغتونو او مفاهیمو تمرکز وکړئ او زده کونکي به نور فعالیتونه چې تاسو یې غوره کوئ ترسره کړي.

د لغتونو جوړول

د کیسې سره د دریو ورځو تجربو وروسته، زده کونکي به دې ته چمتو شي چې د کیسې د کلمو پر بنسټ خپلو لغتونو ته نوره هم پراختیا ورکړي. دا د کلمې معنی فعالیت د دې هدف لپاره دی. (تاسو کولی شئ دلته د وراندیز شوو کلمو پرته د نورو کلمو سره کار وکړئ.)

۱. په تخته د "حیرانه" کلمه ولیکئ، تلفظ یې کړئ، او له زده کونکي وغواړئ چې ستاسې سره یې ووایي. زده کونکو ته یادونه وکړئ چې دا په کیسه کې کله چې عایشې د خپل جیب څخه روپۍ راوباسي د هغې د تشریح کولو لپاره کارول کیږي. کیسه وایي: *حیرانه شوې وه، او دغه عمل یې له ورته پایلې سره څو ځلې تکرار کړ.*

۲. د کلمې یا لغت معنی تشریح کړئ، ووایه: *حیرانه شوې معنی په بشپړه توګه متعجبه شوی، تقریبا متحیر. کله چې عایشه حیرانه شوه، نو له جیب څخه راخیستو روپۍ ته یې وکتل، او بل خوا ته یې مخ نه شو اړولی.*

۳. زده کونکو ته د هغه وخت په اړه لنډه کیسه ووایاست کله چې تاسو حیرانه شوي یاست، او په وینا کې مو دوه یا درې ځله کلمه وکاروئ. د زده کونکو لپاره مهمه ده چې کلمه په معنی لرونکي متن کې چې تاسې جوړ کړی دی، واوري چې په دې ښه پوه شي چې دا څنګه کارول کیدی شي. د مثال په توګه، تاسو ښایي ووایاست:

کله چې زه په اسمان کې وریځو ته ګورم، دا لیدل کله ناکله ما حیرانوي. وریځې ډیرې ښکلې زړه راښکونکې ښې حیرانه، او په داسې جالبو لارو حیرانوونکی کوي چې په رښتیا هم په زړه پورې وي. هرڅومره چې زه دوی ګورم، هغومره زه حیرانه شم!

۴. له زده کونکو وغواړئ چې په دوه کسیزو یا درې کسیزو ډلو/ګروپونو کې کار وکړي ترڅو د هغو شرایطو په اړه خبرې وکړي چې دوی یې په حیران کړي وي. له هغوی وغواړئ چې په وینا کې د کلمې مختلفې بڼې دوه یا درې ځله وکاروئ (*حیرانوي، حیرانه، حیرانتیا*، او داسې نور)

۵. په دریو یا څلورو داوطلبانو غږ وکړئ چې خپل وضعیت ټول ټولګي ته بیان کړي، بیا له دوی وغواړئ چې دا کلمه دوه یا درې ځله وکاروي. د مختلفو زده کونکو وغواړئ چې لغت د دوی ژوند اړونده پېښو کې په معنی لرونکو متونو کې استعمال کړي، دا به له زده کوونکو سره مرسته وکړي چې د کلمې سره ښه بلد او په مختلفو شرایطو کې د هغې په معنی پوه شي.

۲. د ۵-۱ مرحلې وکاروئ چې د زده کوونکو سره مرسته وکړي چې د کیسې نور غیرمعمولي لغتونه زده کړي لکه: *خوب، بشپړیدل* (پلانونه بشپړیدل)، *وضعیت، میلمه پالنه، فرصت* (ورکړ شوی ترڅو فرصت)، *سوکالی*.

د دریمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:
لغتونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د هغه کلمو په اړه خبرې وکړي یا وکاروي چې تدریس شوي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د ۲-۱ کلمو په اړه خبرې وکړي او ویې کاروي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د ډیرو کلمو په اړه خبرې وکړي او ویې کاروي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د ټولو کلمو په اړه خبرې وکړي او ویې کاروي او دا په فوق العاده مهارت سره ترسره کړي.

لغتونه/مفاهیم: تشبیهات

پد مشابهت رامنځ ته کولو دا فعالیت د لغتونو ، مفاهیمو او لوړې کچې فکر کولو لپاره په زړه پورې طریقه کیدی شي.

۱. زده کوونکو ته د یو څه په ویلو سره مشابهت تشریح کړئ او بېلګه یې په تخته ولیکئ:

مشابهت په یو ځانګړی ډول پرتله کول دي. دا د دوو شیانو ترمنځ چې سره ورته وي اړیکي یا ورته والی څرګندوي. دلته یو مشابهت دی چې تشریح یې کړئ: څټک د میخونو د ټک وهلو لپاره کارول کیږي لکه څنګه چې آره د لرګیو د اره کولو لپاره کارول کیږي. په هره قضیه کې اړیکه د "لپاره کارول کیږي." موږ په دې ډول یو مشابهت څرګندوو او کله ناکله وایو: څټک د میخ لپاره دی لکه آره چې د لرګی لپاره. د دې لپاره چې ستاسو فکر روښانه شي، دا مهمه ده چې ووایاست چې د اړیکو ماهیت څه دی، نو موږ کولی شو دا په قوسونو کې واچوو.

څټک : میخ :: اره : لرګی

(څټک د میخونو د ټک وهلو لپاره کارول کیږي لکه څنګه چې آری د لرګیو د اره کولو لپاره کارول کیږي؛ په هره قضیه کې اړیکه د دې "لپاره کارول" کیږي.)

۲. له زده کوونکو وغواړئ چې د خپل ژوند او تجربو پر بنسټ د نورو مشابهتونو په اړه فکر وکړي. د دوی د فکر د هڅولو لپاره ورته مثالونه ورکړئ. تاسو ممکن دا د یو څه مشابهت په توګه ورکړئ او زده کونکي یې بشپړ کړئ:

لاستونه/دستکشه : لاس :: چپن : اوږه

(دستکشې د یو چا لاس پوښوي لکه څرنګه چې چپن ید یو چا اوږه پوښوي. په هره قضیه کې اړیکه "د جامو او چیرې چې اغوستل کیږي".)

چای : چاینک :: ډوډۍ : تنور

(چای په چاینک کې جوړیږي لکه ډوډۍ چې په تنور کې پخېږي. په هره قضیه کې اړیکه "د خوراک/څښاک او چیرته چې جوړیږي"، ده.)

۳. بیا، زده کونکو ته بلنه ورکړئ چې د کیسې پورې اړوند دا یو څه یا جزوي مشابهت په پام کې ونیسي. دا په تخته ولیکئ او زده کونکو ته بلنه ورکړئ چې بشپړ یې کړي. زده کونکي وهڅوئ چې خپل دلیل تشریح کړي. که زده کونکي وکولی شي خپل فکر توجیه کړي غیر متوقع ځوابونه قبول کړئ:

عایشې : لوبیا ښوروا :: د ځمکو خاوند : ----

(متوقع ځواب هر هغه شی دی چې د ځمکې خاوند یې لاروي ته وړاندیز کوي. عایشې لاروي ته د کلولو یا لوبیا د ښوروا وړاندیز کوي لکه څنګه چې د ځمکې خاوند هر ډول خواړه او ډالۍ ورته وړاندې کوي. په هره قضیه کې اړیکه د دې "چا سره ده چې څوک یې وړاندیز کوي او څه وړاندیز کوي".)

روپۍ ورکول : ډیری روپۍ :: څښاک څښل : ----

(متوقع ځواب "سیلاب" دی. د عایشې د سکې ورکول هغې ته د دې لامل شول چې ډیری سکې ترلاسه کړي لکه څنګه چې د ځمکې خاوند د څښلو له کبله یو لوی سیلاب ته لاره هواره کړه. په هره قضیه کې اړیکه د دې د "عمل او دې د عمل پایله ده".)

عایشې : مهربانه :: د ځمکې خاوند : ----

(متوقع ځواب "حرص" دی. عایشې مهربانه ده لکه څنګه چې د ځمکې خاوند حریص دی. په هره قضیه کې اړیکه د "شخص او د شخص د شخصیت غالبه ځانګړتیا ده".)

د دریمې ورځې د اجرا ارزونه: تشبیهات

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوممولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی چې وړاندې شوو تشبیهاتو ته ځواب ووایي یا یې بشپړ کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي لږ تر لږه یو وړاندې شوي مشابهت ته ځواب ووایي یا یې بشپړ کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي څو وړاندې شویو تشبیهاتو ته ځواب ووایي یا یې بشپړ کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي څو وړاندې شوو مشابهاتو ته ځواب ووایي یا یې بشپړ کړي او کولی شي لږترلږه یو اصلي مشابهت جوړ کړي یا یې په جوړولو کې مرسته وکړي.

د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه

که تاسو وخت لرئ، تاسو کولی شئ "د سواد زده کړې اضافي فعالیتونو" برخې څخه د نورو فعالیتونو څخه هم کار واخلئ. هغه فعالیتونه غوره کړئ چې تاسو فکر کوئ ستاسو د زده کونکو لپاره غوره دي. که تاسو زده کونکي لرئ چې مختلف مهارتونه او علاقې لري، تاسو ممکن وغواړئ چې ځینې زده کونکي یو فعالیت ترسره کړي په داسې حال کې چې نور مختلف فعالیت کوي.

څلورمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده

په څلورمه ورځ، به تاسو د نتایجو په جوړولو او همدارنګه د پایلو په لاس ته راوړلو تمرکز وکړئ او له زده کونکو به وغواړئ چې دوی د خپل ژوند تجربې کومې چې په کیسه کې ښودل شوو تجربو سره ورته دي، ولیکې، او تاسو به د زده کونکو سره نور فعالیتونه، چې تاسې غوره کړي دي د هغوی په خوښه ترسره کړئ.

د پایلو جوړول او د نتایجو چمتو کول

د نتایجو او پایلو د جوړولو دغه فعالیتونه زده کوونکي د کیسې په اړه د لوړې کچې فکر کولو ته هڅوي.

۱. زده کونکو ته ووایاست چې دوی به اوس د هغو انګېرنو په اړه ډېر ژور فکر کولو کې بوخت وي چې د کیسې څخه رامنځ ته کیدی شي. دوی ته یادونه وکړئ چې انګېرنې هغه پوهاوی دي، کله چې کیسه دوی ته مستقیم څه نه وایي، خو دوی کولی شي د کیسې څخه یې ترلاسه کړي. داسې یو څه ووایاست:

کله چې موږ د کیسې په پیل کې عایشه او علیم وینو، موږ یوازې دا زده کوو چې دوی د لاروي ته د ښوروا وړاندیز کوي او کله چې هغه روانېږي پیسې ورکوي. خو موږ کولی شو د کلمو او انځورونو څخه ډېر څه اټکل کړو. کوم ډول انګیرنې دي چې موږ یې د خلکو اړوند کولی شو، چې څه ډول خلک دي؟ د هغه اټکلونو په اړه فکر وکړئ چې تاسو یې کولی شئ او کوم توضیحات د دې اټکلونو لپاره کاروئ.

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې یا څلورکسېزو ګروپونو کې او بیا ټول ټولګي سره خپل نظرونه شریک کړي. ځوابونه به توپیر ولري، او ډېری ځوابونه د منلو وړ ګڼل کیدی شي. د مثال په توګه، دوی ممکن ووایي چې جوړې ښه ښه راغلاست ووایه، دوستانه، میلمه پاله، سخاوتمنده، مهربانه، یا بې غرضه وه د جزیاتو لپاره، دوی ممکن د جوړې دوستانه ښه راغلاست، د استراحت او خواړو لپاره د ځای سمدستي وړاندیز، د دوی لیوالتیا چې هر هغه څه چې دوی لري د یو لاروي سره شریک کړي، او داسې نور.

۲. اوس زده کونکو ته ووایاست چې د ځمکې د خاوند په اړه ورته یا همداسې فکر وکړي. داسې یو څه ووایاست:

کله چې موږ د ځمکې خاوند سره په کیسه کې وینو، موږ ټول دا زده کوو چې هغه د جوړې د نیکمرغۍ په اړه اوریدلي او له لاروي څخه همهغسې څه غواړي. خو موږ د کلمو او انځورونو څخه ډېر څه اټکل کولی شو. هغه کوم قیاسونه دي چې موږ یې د یو شخص په اړه کولی شو؟ د هغه اټکلونو په اړه فکر وکړئ چې تاسو یې کولی شئ او کوم توضیحات چې تاسو یې د پایلو لپاره کاروئ.

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې یا څلور کسېزو ګروپونو کې نظرونه شریک او بیا خپل نظرونه ټول ټولګي ته ووایي. ځوابونه به توپیر ولري، او ډېری ځوابونه د منلو وړ ګڼل کیدی شي. د مثال په توګه، دوی ممکن ووایي چې د ځمکې خاوند حریض، خود غرضه، بې صبره، دروغجن، یا دسیسې جوړونکی دی. د جزیاتو لپاره، دوی ممکن دا بیان کړي چې څنګه د ځمکې خاوند د هغه شتمنیو خوبونه ویني چې هغه به یې ولري، دا څرګندوي چې هغه به د اوږدې مودې لپاره "بس" دی ونه وایي، او

وايي به چې هغه به يو څه شتمني د ځان لپاره وساتي، او نوره به بيا خيرات کړي.

۳. اوس زده کونکي د کيسې په اړه د پايلو په انځورولو يا تصور کولو کې ښکيل کړئ. داسې يو څه ووایاست:

د نتيجو په رسمولو يا انځورولو کې د معلوماتو د برخو سره يوځای کول او يو ډول وروستي بيان ته رسيدل شامل دي چې ټولې برخې سره نښلوي او دا هغه څه څرګندوي چې په عمومي توګه د خلکو په اړه رښتيا وي. د لاروي اړوند دا کيسه د عايشه او عليم په اړه او همدا رنګه د ځمکې خاوند په اړه تفصيل لري. کله چې موږ ټولې پيښې سره يوځای کړو، موږ په عمومي توګه د خلکو په اړه کومې نتيجې ته رسو؟

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې يا څلور کسيزو ګروپونو کې نظرونه شريک کړي او بيا خپل نظر ټول ټولګي ته ووايي. ځوابونه به توپير ولري، او ډيری ځوابونه د منلو وړ ګڼل کيدی شي. د مثال په توګه، زده کونکي ممکن په دې اړه خبرې وکړي چې څنګه هڅونې د عملونو په پرتله خورا مهمې دي، يا دوی ممکن ووايي چې ټولې کړنې پايلې لري (ځينې يې ښې، ځينې يې ښې نه دي)، يا دوی ممکن نور نظرونه ولري. د زده کونکو فکر او خبرې کول د ځانګړو نظرونو د ورکولو په پرتله خورا مهم دي، نو د ټولو د ګډون ستاينه وکړئ.

د څلورمه ورځې لپاره د فعاليت ارزونه:
د پايلو جوړول او د نتايجو چمتو کول

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: ززده کوونکی نشي کولی په کيسه کې د توضيحاتو څخه کومه پايله ترلاسه کړي.

کچه ۲: ززده کوونکی کولی شي يو ساده نتيجه ترلاسه کړي، لکه "د لاروي خدای پاماني کيدای شي ښه يا بد وي".

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي داسې پايلې ترلاسه کړي چې د کيسې معقوله پوهه ښيي، لکه "خلک هغه څه ترلاسه کوي چې دوی يې مستحق دي" يا "هغه څه چې تاسو يې کوئ دومره مهم ندي لکه تاسو يې ولې کوئ".

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د پام وړ پايلې ترلاسه کړي چې د پوهې ژوروالی ښيي، لکه "څنګه چې تاسو په لويه کچه ټاکي چې تاسو ته به څه پيښيږي يا د رښتينې سخاوت په بدل کې د هيڅ شی تمه مه کوي".

د کيسې مفاهيمو په اړه ليکل

دا فعاليت به زده کونکي وهڅوي چې د کيسې په اړه ډير ژور فکر وکړي د دې په ليکلو سره چې دا چې څنګه د خلکو انګيزې او ځانګړتياوې د هغو تجربو سره چې لري يې ډير ارتباط لري.

۱. زده کونکو ته يادونه وکړئ چې د لاروي سره څنګه چلند شوی. داسې ووایاست: *عايشه د لاروي سره پرته له دې چې په بدل کې يې څه تمه ولري، مهربانه وه، په داسې حال کې چې د ځمکې خاوند د هغه د ورکړې په بدل کې د څه شی د ببرته لاس ته راوړو تمه درلوده.*

۲. ه زده کونکو څخه وغواړئ چې په خپل ژوند کې د داسې حالتونو مثالونو په اړه فکر وکړي، يا په نورو کيسو کې، چې د عايشې بې غرضه چلند او د ځمکې خاوند خود غرضه چلند څرګندوي. له دوی څخه وغواړئ چې په دوو يا دريو ګروپونو کې کار وکړي ترڅو خپل نظرونه د ليکلو لپاره چمتو کړي. هغوی دې خبرې ته وهڅوئ: *تاسو څنګه ويلی شئ کله چې يو څوک بې مدعا/بې تمې يا خود غرضه وي؟ څه شی د دې لامل کيږي چې خلک بې مدعا يا خود غرضه وي؟*

۳. له زده کونکو وغواړئ چې د هغه شرايطو په اړه وليکي چې دوی په خپلو ګروپونو کې شريک کړي. کله چې د دوی کار پای ته ورسي، له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته يې ليکنې په لوړ غږ ولولي. که چيرې د زده کونکو لپاره ليکل ممکن نه وي، نو له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د هغو شرايطو په اړه ووايي چې دوی په خپلو ګروپونو کې په بحث کړی دی.

د څلورمه ورځې د اجرا ارزونه:
د کيسې مفاهيمو په اړه ليکل

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د شخصي اړونده تجربې په اړه ليکل يا خبرې وکړي.

کچه ۲: زده کوونکی د اړوندې تجربې په اړه په لنډه توګه ليکنې يا خبرې کوي، د ډيرو لږو توضيحاتو سره.

کچه ۳: زده کونکی د ځينو توضيحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه ليکي يا خبرې کوي.

کچه ۴: زده کوونکی د ډيرو په زړه پورې توضيحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه ليکي يا خبرې کوي.

پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده

پنځمه ورځ، به تاسو بیا په لغتونو، د کلمو نمونو، او د الفبا مطالعې باندې تمرکز وکړئ. تاسو به د زده کونکو سره نور فعالیتونه هم غوره کړئ.

د مفاهیمو رامنځ ته کول/وسعت ورکول

دلته هغه لارې دي چې زده کونکو سره په دې کیسه کې د ځینو مهمو مفاهمو په تشریح کولو کې مرسته کوي. د دې ډول فعالیت د بریالیتوب لپاره، زده کونکي باید په آزادانه خپل فکرونه بیان کړي، او د هغوی پدې پوهیدل چې د دوی ټول ځوابونه به ومنل شي.

١. "پایلې" په تخته ولیکئ او زده کونکو ته وواياست چې یو بل مهم مفهوم چې پدې کیسه کې منعکس شوی د هغه پایلو څخه دی چې موږ یې ترسره کوو. دوی ته د عایشې د مهربانۍ له کبله (ډېره شتمنې) او هغه پایلې چې د ځمکې خاوند د حرص (ډېرې اوبه) په پایله کې ورته رسېږې یادونه وکړئ. تشریح کړئ چې ټول عملونه پایلې لري؛ ځیني وختونه موږ د پایلو څخه خوښ یو او ځینې وختونه موږ له نتیجو نه یو خوښ.

٢. له زده کونکو وغواړئ چې په درې یا څلور کسېزو ګروپونو کې سره بحث وکړي او بیا خپل بحث له ټول ټولګي سره شریک کړي:

- ایا موږ تل پوهیږو چې زموږ د عمل پایلې به څه وي؟ تاسو ولې فکر کوئ چې موږ تقریبا تل پوهیږو؟ او یا تاسو ولې فکر کوئ چې موږ تل نه پوهیږو؟ هڅه وکړئ مثالونه وړاندې کړئ چې روښانه کړئ چې تاسو څه فکر کوئ.
- آیا موږ کولی شو د خپلو کړنو پایلې کنټرول کړو؟ که موږ کولی شو، موږ څنګه کولی شو؟ که موږ نشو کولی، ولې موږ نشو کولی؟ هڅه وکړئ مثالونه ورکړئ ترڅو روښانه کړئ چې تاسو څه فکر کوئ.
- آیا موږ کولای شو خپل اعمال کنټرول کړو؟ که موږ کولی شو، موږ څنګه کولی شو؟ که موږ نشو کولی، ولې موږ نشو کولی؟ هڅه وکړئ مثالونه وړاندې کړئ چې روښانه کړئ چې تاسو څه فکر کوئ.

٣. تشریح کړئ چې کله یو څوک د ژوند له وضعیت څخه شکایت کوي، ځیني خلک به ووایي چې *"تا خپل بستر جوړ کړ، اوس په هغې کې پروت یې"*. (او یا په بله وینا چې دا نظر څرګندوي چې خلک باید د خپلو کړنو پایلې ومني لکه په پښتو کې متل دی چې څه کرې هغه به ریبې.) له زده کونکو وغواړئ چې د دې بیان په اړه په خپلو ګروپونو کې خبرې وکړي. ایا دوی ورسره موافق دي؟ موافق نه دي؟ موافق یا نه موافق، په شرایطو پورې اړه لري؟ بیا له هغوی وغواړئ چې خپل نظرونه له ټولې ډلې یا ګروپ سره شریک کړي.

۴. وړاندیز وکړئ چې زده کونکي د کورنۍ له غړو یا ملګرو او ګاونډیانو سره مرکه وکړي او له هغوی پوښتنه وکړي چې خلک د کړنو او پایلو په اړه څه فکر کوي. له هغوی وغواړئ چې په ټولګي کې د بحث شوي یو یا ډیرو پوښتنو په اړه خبرې وکړي او بیا هغه څه چې دوی آوریدلي دي بیرته راوړي ترڅو د ټول ټولګي سره یې شریک کړي.

د پنځمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:
د پرمختګ مفهومونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوملو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د مفکورې/نظریې په اړه بحث وکړي یا مثالونه ورکړي چې د هغه څه ملاتړ وکړي چې ویلې یې دي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د مفکورې په اړه بحث وکړي او لږ تر لږه دې یو تقویه کوونکي بېلګه وړاندې کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د مفکورې په اړه بحث وکړي او دوه تقویه کوونکې بېلګې دې وړاندې کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د مفکورې په اړه بحث وکړي، ملاتړي مثالونه ورکړي، او په ځانګړې توګه اړونده بیلګه وړاندې کړي ترڅو د کړنو او پایلو په اړه د خپلو مفکورو ملاتړ وکړي.

د کیسې مفاهیمو په اړه لیکل

دا فعالیت به زده کونکي وهڅوي چې د پایلې د مفهوم په لیکلو سره د کیسط په اړه ډېر ژور فکر وکړي.

١. زده کوونکو ته هغه څه په کیسه کې د عملونو او د هغو د پایلو په اړه په ویل شوي دي او په ژوند کې یې مشاهده کړي دي، وریه یاد کړئ. زده کونکو ته وواياست چې دوی به اوس "اعمال او پایلې یې" په اړه د لیکلو فرصت ولري.

٢. د نظرونو د شریکولو لپاره لومړی زده کونکي په کوچنیو ډلو یا ګروپونو وویشئ، د بحث د لارښووني لپاره له دې پوښتنو کار واخلئ: هغه عملونه او پایلې څه دي چې دوی

يې فکر کوي؟ ايا د فرد د شخصيت اړخونه د يو ځانګړي عمل او پايلې لامل شوي؟ فرد څنګه پايلو ته ځواب ووايه؟ ايا په کيسه کې د ريښتيني ژوند شرايطو او دوه حالتونو ترمينځ کوم ورته والی شته دی؟

۳. ه زده کونکو وغواړئ چې د هغه شرايطو په اړه وليکي چې دوی په خپلو ګروپونو کې شريک کړي. کله چې د دوی کار پای ته ورسي، له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته يې ليکنې په لوړ غږ ولولي. که چيرې د زده کونکو لپاره ليکل ممکن نه وي، نو له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د د اعمال او پايلې يې د مثالونو په.

د پنځمه ورځې د اجرا ارزونه:
د کيسې مفاهيمو په اړه ليکل

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د شخصي اړونده تجربې په اړه ليکل يا خبرې وکړي.

کچه ۲: زده کوونکی د اړوندې تجربې په اړه په لنډه توګه ليکنې يا خبرې کوي، د ډيرو لږو توضيحاتو سره.

کچه ۳: زده کونکی د ځينو توضيحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه ليکي يا خبرې کوي.

کچه ۴: زده کوونکی د ډيرو په زړه پورې توضيحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه ليکي يا خبرې کوي.

د سواد زده کړې اضافي فعاليتونه

که تاسو وخت لرئ، تاسو کولی شئ "د سواد زده کړې اضافي فعاليتونو" برخې څخه د نورو فعاليتونو څخه هم کار واخلئ. هغه فعاليتونه غوره کړئ چې تاسو فکر کوئ ستاسو د زده کونکو لپاره غوره دي. که تاسو زده کونکي لرئ چې مختلف مهارتونه او علاقې لري، تاسو ممکن وغواړئ چې ځينې زده کونکي يو فعاليت ترسره کړي په داسې حال کې چې نور مختلف فعاليت کوي.

د سواد زده کړې اضافي فعاليتونه

په هر وخت کې د لوست په ترتيب کې، يا د پنځو ورځو درسونو پای ته رسيدو وروسته، تاسو ممکن د ټولګي سره د سواد زده کړې نور فعاليتونه ترسره کړئ ترڅو د *يو لاروي خدای پاماني* په اړه د زده کونکو پوهه زياته شي او د سواد مهارتونه يې لوړ شي. تاسو کولی شئ د دې موخو لپاره پدې برخه کې فعاليتونه وکاروئ. (ځينې يې د پورته درسي پلانونو برخه دي خو په هر وخت کې بيا کارول کيدی شي.) دا د هغو ماشومانو لپاره خورا مناسب دي چې د ابخې يا الفبا سره بلد دي او د ډير شمير کلمو او جملو لوستلو او ليکلو کې ستونزه نه لري. هغه فعاليتونه غوره کړئ چې تاسو فکر کوئ ستاسو د زده کونکو لپاره ښه دي. که تاسو فکر کوئ چې زده کونکي ډير تمرين ته اړتيا لري او د تکرار څخه خوند اخلي تاسو کولی شئ دا فعاليتونه څو ځله تر سره کړئ.

له نمونو سره د جملې ليکل

د زده کونکو سره د دوی د ليکلو وړتياو ته وده ورکولو او د ګرامر په اړه ډير پوهيدلو کې د مرستې لپاره يوه لاره دا ده چې دوی د کيسې جملې د خپلې ليکنې لپاره د نمونې په توګه وکاروي. نظر داسې دی چې يوه جمله وليکئ چې ګرامري اصلي نمونه تعقيب کړي. دلته د تعقيب لپاره څو ټکي دي:

۱. د کيسې څخه يوه جمله په تخته وليکئ (يا هغه چې د دې فعاليت لپاره يو څه بدلون په کې راوستل شوی وي). يو له ګرامري جوړښت سره غوره کړئ چې تاسو فکر کوئ د زده کونکو لپاره به مناسب وي. دلته يو مثال دی:

عايشه در کنار ديگدان چمچه زدن نبوروا لوبيا بود که.

۲. زده کوونکو ته وښاياست چې څنګه يوه نوې جمله وليکي چې اصلي جملې ته ورته وي. د مثال په توګه:

عايشه در کنار ديگدان چمچه زدن نبوروا لوبيا بود که.

احمد په باغ کې وو، د بڼ نه يې پاڼې راټولول.

تشريح کړئ چې دويمه جمله احمد اړوند ده، نه د کومې عايشې، په هکله، نو د فعاليت لومړی "قاعده" د موضوع بدلول دي. همدارنګه په دوو جملو کې ورته والی په ګوته کړئ، د دې په يادولو سره چې "در کنار ديگدان" يو خبريه عبارت دی چې وايي عايشه چيرې وه او "باغ کې" ورته خبريه عبارت دی چې ويل کيږي احمد چيرته و. په ورته ډول، "چمچه زدن نبوروا لوبيا" او "پاڼې راټولول" په هره جمله کې ورته عبارت دي.

۳. د زده کونکو سره کار وکړئ چې دریمه جمله ولیکي (په تخته ستاسو لیکلو سره). داسې یو څه ووایاست:

اوس چې د اوبدل په اړه د ورته نمونې سره یوه جمله ولیکو. موږ به د اوبدلو په نوم پیل کړو. راځئ چې هغې ته رابعه ووایو. بیا موږ یوې جملې ته اړتیا لرو ترڅو ووایو چې هغه چیرې ده:

رابعه په خپل لوم کې وه، ---.

له زده کونکو وغواړئ چې څنګه جمله په داسې طریقه پای ته ورسوي چې نمونه تعقیب کړي. (یو ځواب ممکن "... د روښانه ټوکر اوبدل".)

۴. له زده کونکو وغواړئ چې په دوه یا درې کسېزو ګروپونو کې کار وکړي چې نورې جملې چې ورته بڼه تعقیبوي. تاسو کولی شئ له زده کونکو وغواړئ چې دا په شفاهي ډول ترسره کړي یا خپلې جملې ولیکي.

۵. په نمونه جمله کې دوه کلیدي عبارتونه په ګوته کړئ او له زده کونکو وغواړئ چې په جملو کې مربوطه عبارات وپیژني چې دوی جوړې کړې دي. (ټول زده کونکي به ونه شي کولی دا کار وکړي، خو د ټولو جملو د ماډل تعقیب به د دوی په پوهیدو کې مرسته وکړي.)

۶. د نورو جملو سره فعالیت ته دوام ورکړئ. دلته دوه نور امکانات شته، یا د کتاب څخه نورې جملې انتخاب کړئ چې تاسو ته غوره ښکاري:

خوشحالې جوړې د سپینو زرو روپۍ وشمیرلې.

ځمکې خاوند په منډه ووت او هغه لاروي یې وڅاره.

> **د فعالیت ارزونه: له نمونو سره د جملې لیکل**
>
> *کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوماتو لپاره دا درجې وکاروئ.*
>
> کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی داسې جمله جوړه کړي چې نمونه یا بېلګه تعقیب کړي.
>
> کچه ۲: زده کوونکی کولی شي چې په مرسته د بېلګې په تعقیبولو سره یوه جمله جوړه کړي.
>
> کچه ۳: زده کوونکی کولی شي له یوې څخه ډیرې جملې جوړې کړي چې یوه نمونه تعقیب کړي.
>
> کچه ۴: زده کوونکی کولی شي ډیرې جملې جوړې کړي چې مختلفې نمونې تعقیب کړي.

لغتونه

دا فعالیتونه به د زده کونکو سره د دوی د لغتونو یادولو کې مرسته وکړي. هره ورځ یو یا ډیر ځله ترسره کیدی شي.

۱. په تخته یا دیوال کې یو ځای وټاکئ چې "زموږ نوي کلمې" نومیږي. زده کونکو ته ووایاست چې تاسو د دوی مرستې ته اړتیا لرئ پریکړه وکړئ چې کوم ټکي باید هلته وښودل شي. په دوره یې ډول، له دوی وغواړئ چې د ښودلو لپاره په زړه پورې کلمه وړاندیز کړي. دا کلمه کیدای شي د هغه کتاب څخه راشي چې په ټولګي کې لوستل کیږي یا کیدای شي هره هغه کلمه وي چې د زده کونکو د ښوونځي کار یا د ښوونځي څخه بهر ورځني ژوند پورې اړه لري. د زده کونکو سره د کلمې په معنی بحث وکړئ او په یوه یا ډیرو جملو کې یې وکاروئ ترڅو دوی یې په معنی لرونکي متن کې واوري. دا په اصل کې د زده کونکو د اوریدلو او لوستلو لغتونو پراخولو لپاره یو فعالیت دی، خو تاسو کولی شئ دوی وهڅوئ چې دا ټکي په خپلو لیکنو کې هم وکاروي.

۲. لوبه وکړئ "زه د لغت په اړه فکر کوم." زده کوونکو ته څه نقل ورکړئ چې تاسو یې فکر کوئ او دوی ته بلنه ورکړئ چې اټکل وکړي چې کوم لغت دی. بیا زده کونکو ته په وار اجازه ورکړئ چې د نورو لغتونو د اټکل کولو لپاره د کلمو په اړه فکر وکړي. د مثال په ډول:

زه د یوې کلمې په اړه فکر کوم. دا هغه څه دي چې هغه لاروي عایشې ته د دعا کولو وروسته وکړل. ایا تاسو زما خبرې اټکل کولی شئ؟ ("د سترګو پناه شو" یا غایب کېدل)

زه د یوې کلمې په اړه فکر کوم. زما کلمه په کیسه کې د عایشې د بیانولو لپاره کارول شوې ده کله چې هغې له جیب څخه یو د بلې پسې روپۍ راویستلې. آیا تاسو زما خبرې اټکل کولی شئ؟ (حیرانه)

زه د یوې کلمې په اړه فکر کوم. دا هغه څه دي چې د عایشې او علیم ملګري او ګاونډیان وروسته له دې چې د جوړې ژوند بدل شو شول. ایا تاسو زما خبرې اټکل کولی شئ؟ (حیران)

زه د یوې کلمې په اړه فکر کوم. دا ډول د ځمکې خاوند احساس وکړ کله چې لاروي د هغه لپاره خپله هیله (دعا) څرګنده کړه. ایا تاسو زما خبرې اټکل کولی شئ؟ (ناامید)

دا فعالیت د لوبې په روحیه ترسره کړئ. که یو زده کوونکی سم اټکل ونه کړي، د هغې ستاینه یې وکړئ او نورو ته بلنه ورکړئ چې هڅه وکړي. له زده کونکو وغواړئ چې کلمو/ لغتونو ته اشارې وکړي او نور یې اټکل کړي.

۳. د کیسې د کلمو سره "مترادفات او متضادات" ولیکئ. د کیسې څخه یوه کلمه وواياست او زده کونکو ته بلنه ورکړئ چې ستاسو د کلمې لپاره مترادف، یا متضاد یا د دواړو باره کې فکر وکړي. د مثال په توګه، تاسو ممکن وواياست:

زمونږ په کیسه کې، د ځمکې خاوند د هغه په پرتله ډیر "حریص" و. ایا تاسو د "حریص" د مترادفات په اړه فکر کولی شئ؟ یو مترادف د "حریص" په څیر معنی لري. (ممکنه مترادفونه: *لالچي، تمه کوونکی، ورسترګی، شوم.*)

اوس تاسو کولی شئ د "حریص" د متضاد په اړه فکر وکړئ؟ د معنی متضاد د "حریص" برعکس. (ممکنه متضادات: *سخاوتمند، سخي، لاس خلاصی، مهربانه، لوی زړه.*)

نورې کلمې چې د دې فعالیت لپاره کارول کیدی شي عبارت دي له: *دننه راغی، تازه کړې، حیرانی، انتیک.*

د فعالیت ارزونه: لغتونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوموللپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د کلمو اټکل وکړي یا مترادفات یا متضادات جوړ کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي یوه کلمه اټکل کړي یا یو مترادف یا متضاد پیدا کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي ځینې کلمې اټکل کړي یا ځینې مترادفات او متضادات جوړ کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي ډیری کلمې اټکل کړي او ډیری مترادفات او متضادات جوړ کړي.

املا

د املا د مهارتونو د ښه کولو لپاره، د دې فعالیتونو د یو یا څو څخه کار واخلئ.

۱. د زده کونکو سره یې بیا تکرار کړئ چې څنګه د لغتون املا زده کړي، د مطالعې میتود په کارولو سره چې "د بزګر ښځه" لپاره د ښوونکي په لارښود کې تشریح شوي. (یو لغت ته وګورئ، سترګې پټې کړئ او کلمه په لوړ غږ ووایئ کله چې د کلمې یا لغت د لیدلو هڅه وکړئ، کلمه بیا وګورئ، کلمه پټه کړئ او ویې لیکئ، د اصلي سره یې پرتله کړئ، تر هغې یې تکرار کړئ چې تاسو کلمه په سمه توګه په یوه کرښه کې پرته له دې چې لغت ته وګورئ، درې ځله صحیح ولیکئ.) له دوی څخه وغواړئ چې دا طریقه وکاروي ترڅو د کیسې څخه څلور یا پنځه لغتونه زده کړي، یا که تاسو وخت لرئ. د کلیدي کلمو ترکیب غوره کړئ لکه *لاروي، روپۍ، د ځمکې خاوند، اوبه، هیله، بس،* او داسې نور لغتونه لکه *بن، ښوروا، لاره، لیدنې.*

۲. وروسته له دې چې زده کونکو څو لغتونه زده کړې، له دوی امتحان واخلئ چې پوه شئ، هغه څه تر سره کولی شي چې پاس یې زده کړي دي. ډاډ ترلاسه کړئ چې لغتونه په خونه کې نه دي ځړول شوي یا که وي پوښ یا پټ یې کړئ. لغتونه ووايې په یو وخت یو لغت ووایې او له زده کوونکو وغواړئ چې هغه ولیکي. بیا په تخته باندې لغت ولیکئ او د دوی املا چیک کړئ.

۳. لومړی او دوهم پړاو د کتاب څخه د نورو لغتونو سره تکرار کړئ. ډیری زده کونکي به وکولي شي په یو وخت کې درې یا څلور کلمې زده کړي (د څو ورځو په جریان کې) خو د نورو په زده کولو کې به ستونزه ولري.

۴. په هرو څو اونیو کې، له زده کونکو د ټولو هغو کلمو د انتخاب پر بنسټ یوه "ازموینه" واخلئ چې دوی یې تمرین کوي. (دوهمه مرحله وګورئ.)

د فعالیت ارزونه: املا

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوموللپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی هغه لغتونه ولیکلی شي (املا) چې تدریس شوي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د ښوونکي په مرسته ځینې لغتونه ولیکي (املا کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي ډیری لغتونه ولیکي چې ډیری وخت تدریس شوي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي هغه لغتونه په اسانۍ زده کړي چې مستقلاً تدریس شوي.

ګرامري مفهومونه

د ګرامري مفاهیمو یا مفکورو زده کول د زده کونکو لپاره کېدی شي ستونزمن وي، ځکه چې مفکورې خیالي او متنوع دي. د بېلګې په ډول: ملکې وخوړه. (ملکه فاعل او خوړل فعل دی.) بیا تشریح کړئ چې ځینې جملې یو مرکب فاعل یا مرکب فعل لري. دوی د یوې مفکورې د پوهیدو لپاره ډیر مثالونو او په ژبه ښه اسانولو ته اړتیا لري. دا فعالیتونه په موضوع او فعلونو تمرکز کوي.

۱. زده کونکو ته تشریح کړئ چې جملې ممکن له یو ځخه ډیر موضوعات یا له یو ځخه ډیر فعلونه ولري او دا چې پدې درس کې به دوی د دې ډول جملو په اړه زده کړې.

۲. دا جملې په تخته ولیکئ:

لاروي ودرید او د ورخوا ته لاړ.

زده کوونکو ته ووایه: موضوع *"لاروي"* ده. جمله دوه *فعلونه لري: "ودرید" او "لاړ".*

هغې پخپل جیب کې لاس دننه کړ او د سپینو زرو هغه یوه روپۍ اخیستل او علیم ته یې ورکړه.

زده کوونکو ته ووایاست: *موضوع "هغې" ده. جمله درې فعلونه لري: "کړ"، "اخیستل"، او "ورکړه".*

هغې دا روپۍ را وایستله او په میز باندې یې کیښودله.

زده کوونکو ته ووایاست: *موضوع "هغې" ده. فعلونه لري: "وایستله" او "کیښودله".*

د ځمکې خاوند دخپلې ماڼۍ د کړکۍ د باندې وکتل او ویې لیدل چې یوه ښځه رڼا یو کوټ ته روانه ده.

زده کوونکو ته ووایاست: *موضوع د "ځمکې خاوند" دی. فعلونه "وکتل" او "لیدل".*

۳. نورې جملې په تخته ولیکئ او له زده کونکو وغواړئ چې موضوع او فعل په هره برخه کې وپیژني. که دوی دا په سمه توګه ونه پیژني، د دوی تېروتني ومنئ او سم ځواب ورکړئ. (دا د زده کولو لپاره یو ستونزمن مفهوم دی او د موضوعاتو او فعلونو سره ډیرې تجربې ته اړتیا لري.) دلته ځینې جملې دي چې تاسو یې کارولی شئ:

هیله یې وکړه، زارۍ یې وکړ او بالاخره یې لاروی د منلو لپاره وهڅاوه هغه پالنه.
(موضوع: "هغه"؛ فعل: *"هیله"، "زارۍ"، "وهڅاوه".*)

د هغه لپاره یې یوه چوکۍ د بخملي بالښتونه سره چمتو کړه او ډیر ښه خواړه یې د سرو زرو په نقاشي شوو لوښو کې ورته رواړل.
(موضوع: "هغه"؛ فعلونه: "چمتو کړه"، *"رواړل".*)

هغه داسې یې پلان کړه چې د سهار په پیل کې خپلې پیسې وشمیرې او ټوله شپه ویښ پاته شو.
(موضوع: "هغه"؛ فعلونه: *"پلان"، "پاته شو".*)

هغه سطل یې، د اوبو یې ډکول او بیرته یې پاس راکش کړ، او د هغې نه یو ګټ ګوټ اوبه وځښلې.
(موضوع: "هغه"؛ فعلونه: *"ډکول"، "راکش"، "وځښلې".*)

۴. له زده کونکو وغواړئ چې اصلي جملې جوړې کړې چې مختلف موضوعات او فعلونه ولري. تاسو کولی شئ دا ولیکئ یا یې په شفاهي ډول جوړ کړئ. دوه یا درې جملې غوره کړئ، په تخته یې ولیکئ، او له ټولګي وغواړئ چې په ګډه پریکړه وکړي چې په هر یو کې موضوعات او فعلونه دي.

د فعالیت ارزونه: موضوع او فعل

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوملو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی په ورکړل شویو جملو کې کوم موضوع یا فعل وپیژني.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې یو یا دوه موضوعات یا فعلونه وپیژني.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې ځو موضوعات او فعلونه وپیژني.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې ټول موضوعات او فعلونه وپیژني.

رسم کول او بیا ویل

زده کونکي کولی شي د کیسې ځخه د صحنو په رسم کولو او ستاسو او نورو سره د دوی په اړه د خبرو کولو له لارې د *"د یو لاروي خدای پامانی"* په اړه خپله پوهه ښه کړي. هر زده کوونکی به مختلفې هنري وړتیاوې ولري، خو دا تمرین به ټول زده کونکي وهڅوي، پرته له هنري وړتیاوو په پام کې نیولو سره، د کیسې په بیاکتنه کې په تفریح او انفرادي ډول کې ښکیل شي. د دې کړنې اندازه کولو ته ضرورت نشته. د داسې کولو لپاره ځینې ګټور ګامونه لاندې بیان شوي.

۱. زده کوونکي په دوه کسیزه ډلو ووېشئ. (که د ټولګي د شاګردانو شمېر طاق وي، نو یوه درې کسیزه ډله پکې جوړه کړئ.)

۲. کتاب داسې پورته ونیسئ چې زده کوونکي یې پوښ ولیدلای شي او ووایاست:

د یو لاروي خدای پامانی د کیسې اړوند فکر وکړئ. د انځور کولو لپاره د کیسې څخه یوه صحنه غوره کړئ. کومه صحنه به تاسې رسم کړئ؟ په هغې صحنه کې فکر وکړئ، او داسې یې ځانته مجسمه کړئ چې پوه شئ څه شی مو باید په انځور کې شامل وي. یقیني کړئ چې انځور مو تفصیلي دی، او ډېر څه بیانوي.

۳. له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې خپلو سیالو (نورو زده کوونکیو) ته د هغې صحنې په اړه چې رسمول یې غواړي، او هغه څیزونه چې په انځور کې یې شاملول غواړي، معلومات ورکړي. د رسمونو په اړه خبرې اترې به هغوی تشویق کړي چې د خپلو رسمونو سمه پلانجوړونه وکړي، او د هغه څه په اړه ښه فکر وکړي، چې په انځور کې یې شاملول غواړي.

۴. زده کوونکیو ته پاڼې او د رسم وسایل، لکه پنسل، یا رنګې ور ووېشئ، او زده کوونکیو ته وواياست چې رسمول پیل کړي. تاسې کولای شئ د هغوی په منځ کې وګرځئ راوګرځئ او له هغو څخه د هغوی د رسمونو او د هغو د انتخاب د لاملونو په اړه پوښتنې وکړئ. تاسې باید هرڅوک دې ته وهڅوئ چې یو بل ته د کیسې او خپلو رسمونو په اړه وغږیږي.

۵. کله چې زده کوونکي خپل رسمونه خلاص کړي، لاندې یوه یا زیاتې کړنې ترسره کړئ:

- ټول رسمونه د ټولګي پر دېوال سرېښ کړئ. درې یا څلور زده کوونکي په وار وار ولاړ کړئ چې خپلو رسمونو ته په اشاره یې ټولګیوالو ته تشریح کړي چې رسم یې څه شی څرګندوي. راتلونکي څو ورځې، هره ورځ درې یا څلور نور محصلین د همدې کار لپاره راولاړوئ، تر هغو چې ټول محصلین د خپلو رسمونو په اړه ټولګیوالو ته وغږیږي.
- ټول رسمونه راټول کړئ. یوڅو یې انتخاب کړئ، چې د کیسې مهمې صحنې بیانوي؛ یو یا دوه د کیسې له پیل څخه، یو یا دوه، د کیسې له مینځه، او یو یا دوه د کیسې له پایه. دغه ټاکلي رسمونه په بې ترتیبه توګه پر دېوال سرېښ کړئ، او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې صحیح ترتیب یې معلوم کړي. د زده کوونکیو په خوښه او فرمایش رسمونو ته حرکت ورکړئ، ترهغو چې ټول راضي او قانع شي چې انځورونه په سم ترتیب اېښودل شوي دي.

په راتلونکیو څو ورځو کې د رسمونو له اصلي مجموعې څخه د رسمونو یوه بله مجموعه انتخاب کړئ، او بیاهم له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې سم ترتیب یې معلوم او تعیین کړي. (که زده کونکو د دې لاربسود شاته د لاربسوونو په کارولو سره هغه کتابونه کارولي وي چې دوی جوړ کړي دي، ۴-۵ زده کونکي دې د ټولګي مخې ته په ترتیب سره ودریږي او خپل کتابونه دې وښیوي.) له پاتې ټولګي څخه وغواړئ چې په دې پرېکړه کې مرسته وکړي چې زده کونکي باید په سم ترتیب کې ودریږي.)

- ټول رسمونه رایوځای کړئ. د کیسې د ترتیب مطابق یې ترتیب کړئ او سره ویې تړئ، چې صنفي کتاب ورڅخه جوړ شي. که انځورونه زیات وي نو کولای شئ تر یوه زیات بنډلونه یا کتابونه جوړ کړئ. کتاب په ټولګي کې وساتئ او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د همدې کتاب په مرسته، په رسمونو کې د بیان شویو صحنو په اړه د خبرو له لارې په وړو ګروپونو کې او یا د ټول صنف په وړاندې کیسه له سره تکرار کړي.

د فعالیت ارزونه: رسم کول او بیا ویل

کچه/سویه ۱-۴: که تاسو غواړئ په غیر رسمي ډول د خپلو زده کونکو پرمختګ ارزونه وکړئ، نو دا درجې وکاروئ ترڅو د دې لاربسود په پای کې د زده کونکو او د ټولګي د پرمختګ چارټونو کې په دې فعالیت کې د خپلو زده کونکو د بریا کچه معلومه کړئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د کیسې پیښې رسم کړي یا کیسه په سم ترتیب تکرار کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د کیسې ځینې پیښې رسم کړي او د کیسې ځینې برخې بیا تکرار کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د کیسې ځینې پیښې رسم کړي او کولی شي د کیسې ډیرې برخې په سم ترتیب تکرار کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د کیسې ځینې پیښې رسم کړي او د کیسې ټولې مهمې پیښې په سم ترتیب تکرار کړي.

د کسې اړوند لیکل

که زده کوونکي په کافي اندازه ښه ولیکلی شي، نو کولای شي د کیسې په اړه په بېلابېلو لارو لیکلو سره خپل درک ښه کړي. دلته د لیکلو ځینې فعالیتونه دي چې تاسو یې ممکن وغواړئ چې زده کونکي یې ترسره کړي. که تاسو فکر کوئ چې زده کونکي به لیوالتیا ولري نو له دې څخه له یو نه ډېر وکاروئ.

۱. د کیسې لنډیز ولیکئ، یوازې اصلي پیښې بیان کړئ.

۲. زده کوونکو ته ووایئ: *پرېکړه وکړئ چې په کیسه کې کوم کرکټر ستاسو د خوښې وړ دی. په لیکنه کې، کرکټر تشریح کړئ او تشریح کړئ چې ولې هغه ستاسو د خوښې کرکټر دی.*

۳. زده کوونکو ته وواياست: *ایا د دې کیسې په هکله کوم څه تاسو ته ستاسو په خپل ژوند کې یو څه یا یو څوک یادوي؟ د دې په اړه ولیکئ چې کیسه او ستاسو خپل ژوند څنګه سره ورته دي.*

۴. له زده کونکو وغواړئ چې تصور کړي چې د دې کیسې یوه سلسله شتون لري چېرې چې دا پای ته رسیږي - بله کیسه پیل کیږي - او په دې اړه فکر وکړئ چې په راتلونکې کیسه کې څه پیښیږي او پایله یې ولیکئ. ووایې:

عایشه او علیم هوښا ژوند تیروي، خو اوبو د ځمکې خاوند ټول ملکیتونه ډوب کړي دي. عایشې او علیم او یا د ځمکې خاوند ته به وروسته څه پیښ شي؟

که وخت محدود وي، تاسو کولی شئ له زده کونکو وغواړئ چې د لیکلو دا تمرینونه په کور کې ترسره کړي.

د فعالیت ارزونه: د کیسي اړوند لیکل

کچه/سویه ۱-۴: که تاسو غواړئ په غیر رسمي ډول د خپلو زده کونکو پرمختګ ارزونه وکړئ، نو دا درجې وکاروئ ترڅو د دې لارښود په پای کې د زده کونکو او د ټولګي د پرمختګ چارټونو کې په دې فعالیت کې د خپلو زده کونکو د بریا کچه معلومه کړئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د پیښو یا کرکټرونو په اړه ولیکي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د ښوونکي په مرسته د پیښو او کرکټرونو په اړه لږ څه ولیکي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د پیښو او کرکټرونو په اړه ولیکي او یو شمیر ښه توضیحات ورکړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د پیښو او کرکټرونو په اړه اوږده لیکنه وکړي، چې په کیسه باندې د ښو پوهېدلو څرګندونه کوي.

د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکې په څیر

د کیسي "اجرا" پدې کې شامله ده چې زده کونکي په شفاهي ډول په خپلو الفاظو کې کیسه تکرار کړي، پرته له دې چې کتاب ته وګوري، په بل عبارت، د "کیسه ویونکي" په توګه. دلته موخه دا ده چې تاسو څنګه کولی شئ له زده کونکو سره مرسته وکړئ چې د کیسې بیا ویل زده کړي.

۱. د کیسې لومړۍ او وروستۍ جمله ولیکئ. دا جملې پر تخته ولیکئ، او یا یې پر یوه پاڼه ولیکئ او پر دېوال یې سریښ کړئ، چې زده کوونکي یې ووینې:

ډېر پخوا، په یو لرې ځای کې چې لکه لمر دومره لرې و، خو تاسي ته ستاسي د سا په څېر نږدې و، که تاسي د یوه ځانګړې ښارځنډې ته تللي وای، هلته به تاسي یو کوچنی کورلیدلای وای، چې په یو ښایسته بڼ کې پروت و.

ویل کیږي چې د اونۍ له پایه وړاندې، ټول ښار او شاوخوا ځمکه ټوله تر اوبو لاندې شوه.

۲. زده کوونکیو ته وواياست چې تاسې غواړئ هغوی دې کیسه په خپلو الفاظو سرترپایه ولولي، خو هغوی باید هغه لومړۍ او دوهمه جمله ونه لیکي چې تاسې لیکلي.

۳. له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې په فردي توګه، یا له ملګري یا ډلې سره په ګډه، د کیسې پېښې له سره په زړه کړي، او یو له بل سره په خپلو الفاظو د کیسې په راجوړولو کې مرسته وکړي. که اړتیا ولري، نو زده کوونکیو ته اجازه ورکړئ چې بیرته کیسې ته مراجعه وکړي، یا زده کوونکیو ته مشوره ورکړئ چې یو لړ داسې انځورونه جوړ کړي چې د کیسې د اصلي صحنو په وریادولو کې ورسره مرسته وکړي. یا تاسو وړاندیز کوئ چې دوی د کیسې د اصلي صحنو د یادونې پر اساس سکیچونه جوړ کړي.

۴. د تمرین لپاره زده کونکي په کوچنیو ګروپونو یا ډلو وویشئ، هر یو به په خپل وار کیسه په خپلو کلمو کې بیانوي، نور ګډونوال یا د ګروپ ملګري به ورته غوږ نیسي. (په ګروپونو کې د دوی د کار کولو سره، ډیری زده کونکي کولی شي په یو وخت کې تمرین وکړي.) اوریدونکي باید په دقت سره غوږ ونیسي او که چیرې وینا کوونکی یو څه هیر کړي باید اوریدونکي یې وهڅوي. هرڅوک باید له ټولګي د باندې، د کیسې تر تمرین وړاندې په صنف کې دوه یا درې ځله د هغې تمرین وکړي. دغه تمرین ښایي دوه یا درې اونۍ وخت ونیسي.

۵. کله چې زده کوونکي داسې احساس کړي چې نور چمتو دي، نو له هغوی څخه یو څو خپل خوښې (رضاکار) را وبولئ چې د ښوونځي یوه بل ټولګي ته کیسه وکړي. (د بل صنف په وړاندې د کیسې په ځانګړې ادا لوستل به یو ښه ساتېرى او د شاباسي وړ وي!). اړینه نه ده چې هر زده کوونکی دې کیسه ولولي. ځینې زده کوونکیو ښایي شرمناک وي، چې په هغه صورت کې باید د ټولګي په مخ کې کیسه کولو ته اړ نه ایستل شي.

د فعالیت ارزونه: د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نه شي کولای چې ان د ښوونکي په مرسته قصه ووایي.

کچه ۲: زده کوونکی کولای شي چې د قصې اساسي ټکي بیان کړي خو بې نظمه او بې جوړښته وي، او کله کله یې ژبه هم بندیږي. معلومیږي چې هغه یې میخانیکي زده کړي وي.

کچه ۳: زده کوونکی قصه بیانولای شي، د قصې ټول عناصر په وضاحت ویلای شي. قصه ویل یې مناسب دي او لغاتونه یې تخلیقي دي.

کچه ۴: زده کوونکی په خورا ښه ژبه قصه بیانولای شي. خبرې کوونکی کیدای شي په طنزیه، احساساتی، تخیلي اویا خوښۍ باندي قصه بیا ووایي.

د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول

زده کوونکي کولای شي د خپل ټولګي، یا د کوم بل ټولګي په مخ کې د کیسې د نارسمي تمثیل له لارې د کیسې په اړه خپله پوهه ښکاره کړي، او کیسه په خپل تعبیر خلکو ته وړاندې کړي.

زده کوونکي د تمثیل لپاره ځانګړیو جامو یا وسایلو ته اړتیا نه لري. هغوی دې یوازې د کیسې د څېرو ویناوې ووایي، او د صحنو د تمثیل په ترڅ کې دې له حرکاتو او اشارو کار واخلي، یا کولای شي ځینې ساده وسایل هم وکاروي. تاسې باید د تمثیلي پارچې د ډایرکټر یا لارښود په توګه، هغوی ته لارښوونې او مشورې ورکړئ، خو له یو یا دوه ځله تمرین وروسته به هغوی خپله وغواړي چې کیسه بیا بیا تکرار کړي، او له هرځل تکرار سره به زده کوونکي نور هم تکړه کیږي. لاندې د تمثیلي پارچې په بڼه د کیسې د پیلولو ځینې لارې چارې بیانیږي:

۱. زده کوونکیو ته ووایاست چې دا ځل به هغوی کیسه د تمثیلي پارچې په بڼه وړاندې کوي. هغوی ته یې روښانه کړئ چې ځینې زده کوونکي به تمثیلګران، او ځینې نور به یې ننداره‌چیان وي، او هر ډله به دواړه کرداره ترسره کړي.

۲. وروسته، په یوه کالم یا ستون کې، د کیسې کرکټرونه په تخته یا د کاغذ په یوه لویه ټوټه کې لیست کړئ چې هرڅوک لیست وګوري:

عایشه	علیم
لاروي	د ځمکې خاوند
د ښار خلک	د ځمکې خاوند کارکوونکي

یوې یوې څېرې ته ور شئ، او د هغې د کردار د تمثیل لپاره د زده کوونکیو له منځه خپل خوښي (رضاکار) ممثل راوبولئ. داسې ووایاست "*څوک غواړي چې زموږ په لوبه کې علیم شي؟*" یو خپل خوښی انتخاب کړئ، او نوم یې د څېرې له نوم سره جوخت ولیکئ. دې کار ته تر هغو دوام ورکړئ چې د هرې برخې د تمثیل لپاره زده کوونکی پیدا کړئ. ممثلینو ته ووایاست چې هر ممثل به خپله برخه په خپله راجوړوي. د دې معنا دا ده چې هغوی دې د کتاب خبرې اترې نه کاروي، بلکې خپل الفاظ دې ورته جوړ کړي.

۳. هغوی ته ووایاست چې تاسې به دغه تمثیل څو ځله په صنف کې تکرار کړئ، او هر زده کوونکی به د تمثیل فرصت ترلاسه کړي. هغوی ته ووایاست، هر هغه زده کوونکی چې په تمثیل کې برخه نه اخلي، د اورېدونکي په حیث هماغه اندازه مهم کردار ترسره کوي. څرګنده یې کړئ چې تاسې به د تمثیلي پارچې د ډایرکټر یا لارښود دنده ترسره کوئ او هغوی ته به د تمثیل د ښه او غوره پرمختګ لپاره مشورې او لارښوونې کوئ، خو هغوی باید کیسه په خپل تعبیر تمثیل کړي. یعني هغوی باید د هرې صحنې په تمثیل کې خپل ځاني الفاظ، اشارې، او حرکتونه وکاروي.

۴. د کیسې د بېلابېلو صحنو د تمثیل لپاره د خونې په منځ کې ساحه تعیین کړئ (د عایشې او علیم کور، د ځمکې خاوند کور، او داسې نور) او بیا له اورېدونکیو غوښتنه وکړئ چې د تمثیل ځای ته مخامخ کښېني. هغوی د صحنې له اړتیا سره سم کښېنوئ. هغه زده کوونکي چې په صحنه کې نه دي، د صحنې یوه لوري ته یې ودروئ، تر هغو چې وار یې را ورسیږي. ممثلان صحنې ته راوبولئ، او هغوی ته مخه ورکړئ چې صحنه په خپله راجوړه کړي. کله چې زده کوونکي نه پوهیږي چې څه ووایي، نو کولای شئ یوه کومکي جمله ورته ووایاست، خو هیله ده چې هغوی به ژر وپوهیږي او سمه دنده به ترسره کړي.

۵. د تمثیلي پارچې په پای کې له ممثلانو غوښتنه وکړئ چې له ټولو ټولګیوالو سره د پارچې د تمثیل په اړه په بحث او تبصرو کې برخه واخلي. هغوی د لاندې پوښتنو ځوابونې ته راوبولئ:

ممثلانو کوم رول ډېر ښه تمثیل کړ؟
د ممثلانو راتلونکې ډله د تمثیل د لا ښه کولو لپاره څه کولای شي؟
اوريدونکيو کوم رول ښه ترسره کړ؟
ممثلان د راتلونکي تمثيلي پارچې د لا ښه کولو لپاره څه کولای شي؟

٢. ډېری زده کوونکیو د کیسې د تمثیل د وار په ترلاسه کولو ډېر خوشحالېږي، او خوند ورکوي. هرځل چې نوې ډله ممثلان راځي، ویناوې به په مختلف انداز وړاندې کوي، بېلې نښې او بېل ډول حرکات به ترسره کوي ... د هغوی کړنې به له کیسې څخه د هغوی د ځاني تعبیر استازیتوب کوي، او څرنګه چې هره کیسه په یوه بېله بڼه تعبیرېدای شي، نو د کردار او تمثیل بېلښت او توپیر هم باید وستایل شي، او یادونه یې وشي.

د فعالیت ارزونه: د کیسې ډراماتیک کول

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلوموولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی بې مفهومه غږېږي، د ترسره کولو په وخت کې د بیان نشتوالی، او د کرکټر کړنې یا وینا په یاد نه لري.

کچه ۲: زده کونکی په اوریدونکي ډول خبرې کوي او سمې کړنې او وینا انځوروي خو د خبرو پر وخت یې حرکات دومره څرګند نه وي.

کچه ۳: زده کونکی په روښانه توګه خبرې کوي، سم عمل او وینا انځوروي، او په الفاظو او عملونو کې څرګند وي.

کچه ۴: زده کوونکی سمې کړنې او خبرې انځوروي، ډېره څرګنده ژبه کاروي، او د کرکټر ژوندی تفسیر جوړوي.

له کورنۍ سره د کیسې شریکول

کله چې زده کوونکیو ټولې "نورې کړنې" بشپړې کړې، او د خپلې زده کړې په اړه ډاډه شي، نو سلا ورکړئ چې خپلې هڅې له کورنیو سره شریکې کړي. لاندې په دې اړه ځینې سپارښتنې وړاندې شوې:

۱. رسامي او کیسه کول: له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې خپل رسمونه کورته یوسي. هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې د کیسې لنډیز ترتیب کړي، او بیا هغه څه شرح کړي چې په انځور کې رسم شوې دي.

۲. په ځانګړې ادا او وزم کیسه کول: کله چې زده کوونکي ډاډه شول چې کیسه په روانۍ سره نورو ته بیانولای شي، او ډاډه شول چې په ځانګړې ادا او وزم یې هم لوستلای شي، نو غوښتنه ورڅخه وکړئ چې د خپلې کورنۍ غړیو ته یې واوروي.

۳. د کیسې تمثیل: که یوشمېر زده کوونکي یوځای سره اوسېږي، هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې له ښوونځي بهر سره راټول شي، او د خپلو کورنیو په وړاندې تمثیلي ننداره ترسره کړي او یا که ممکنه وي، د کورنیو غړي ښوونځي ته را وبولي، او په ښوونځي کې ورته تمثیلي ننداره وړاندې کړي.

له کورونو د کیسو راټولول

کله چې "د یو لاروي خدای پامانی" کیسه د دې لارښود په اساس په ټولګي کې تدریس کوئ، ستاسو زده کونکو ته به فرصت وي چې له خپلو کورنیو څخه د ورته فولکلوري کیسو په اړه پوښتنه وکړي چې دوی ورسره اشنا دي.

۱. زده کونکو ته وواياست چې د دوی د کورنۍ غړي ښايي د ډېرو خلکو په کیسو پوه شي چې جرات یې ډېر څه زده کړي وي، لکه د همدې کیسې پږ شان چې تاسې په ټولګي کې ولوسته. هغوی ته وواياست تاسو غواړئ چې د دوی د کورنۍ غړو په ځانګړې توګه د مور او پلار او سره د مرکو له لارې نورې ځینې داسې کیسې ومومئ، نیانیکه، تره، عمه، ماما او نور لویان چې کیدای شي د ماشومانو کیسې یا نورې تدریسي کیسې. هغوی ته وواياست چې:

د یو لاروي کیسه د افغانانو له دود څخه یوه لرغونې کیسه ده. دلته ستاسو دنده ده: د خپلې کورنۍ او ګاونډیانو مو د فولکلوریکي او ښوونیزو کیسې په اړه پوښتنه وکړئ چې دوی ته یادې وي. له هغوی څخه وغواړئ چې تاسو ته د دوی د خوښې کیسه ووايي. څومره ښه چې یې لیکلای شئ ویې لیکئ، یا یې ښه په یاد وساتئ چې بیا یې وواياست، او هغه بېند له ځان سره ټولګي ته راوړئ.

۲. زده کونکو ته یوه یا دوه اونۍ وخت ورکړئ چې په کور کې له خلکو سره خبرې وکړي او د هرې کومې کیسې په اړه چې د کورنۍ کوم غړي یې لري معلومات تر لاسه کړي. کله چې زده کونکي کیسې راوړي، دلته یې د ترسره کولو لپاره ځینې فعالیتونه:

- ‌ډ زده کونکو وغواړئ چې د کیسې د څرګندولو لپاره انځورونه جوړ کړي، په ټولګي کې د انځورونو په اړه خبرې وکړي، او بیا یې کور ته یوسي چې هغو خلکو ته یې وښيي چې کیسې یې ورته ویلې دي.
- له زده کونکو وغواړئ چې کیسې په خپلو الفاظو ولیکي، د کیسې مطابق عکسونه جوړ کړي، او ساده کتابونه ترې جوړ کړي چې بیا یې هغو لویانو ته ورکړي چې د کیسه یې ورته کړې دي. (د ساده کتاب د کیسې په اړه د لارښوونو لپاره راتلونکې پاڼه وګورئ.)
- ځینو لویانو ته بلنه ورکړئ چې ښوونځي ته راشي چې خپلې کیسې له ټول ټولګي سره شریکې کړي.

د ساده کتاب جوړولو لارښوونې

د کاغذ څو ټوټې، ټولې یوځای، په نیمی کې کت کړئ.

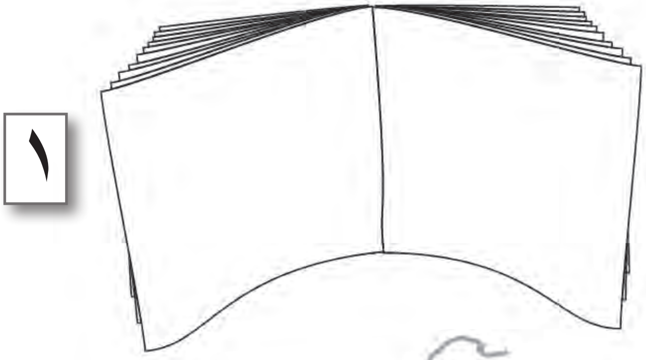

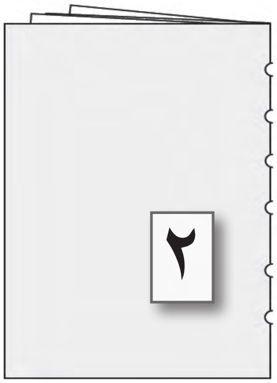

د کاغذ د کت کړیو څوکو په اوږدو کې سوري جوړ کړئ. (دغه سوري باید پر ټولو پاڼو پر یوه ځای وي). د دې کار لپاره له سوري کوونکي، قیچي یا چاقو څخه کار واخلئ، که دا ممکن نه وي نو د یوځای کیدلو لپاره په لاندې ډول عمل وکوئ.

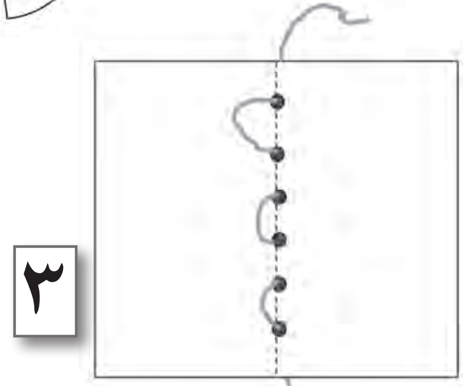

ټولې پاڼې پرانیزئ، او یقیني کړئ چې ټول سوري پر یوه لیکه برابر دي. له شا لوري په سوریو کې تېروبېر تار وپېيئ او ټولې پاڼې سره وګنډئ

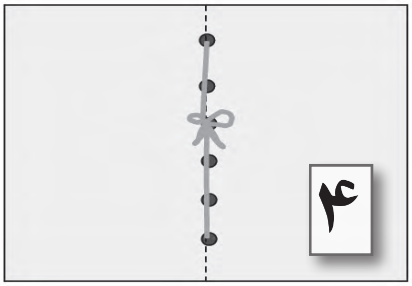

د تار سرونه ښه کش کړئ او کلک یې وتړئ.

د یوځای کیدلو بدیلې لارې:

سټیپلر: له لومړي پړاو وروسته، پاڼې د کتاب په څیر کات کړئ، کات شوې څنډې دوه درې ځایه سټیپلر کړئ.

سریښ: په کات شوو څنډو سریش ووهئ، پاڼې سره نږدې کړئ. ځان ډاډه کړئ، مخکې له دې چې زده کوونکي په کتابونو کار پیل کړي، سریښ بیخي وچ شوي وي.

ګنډل: د پاڼو د ګنډلو لپاره له یوې قوي ستنې او تار څخه کار واخلئ او کات شوې څنډې وګنډئ. (ستنې په خوندي ځای کې کیږدئ چې څوک په ځان خوږ نه کړي.)

تاسې او ستاسې زده کوونکي کیدای شي د کتاب د یوځای کیدلو لپاره له دې هم ښې لارې پیدا کړئ.

د سټپلر په وسیله د یو ځای کولو نمونه

د فاطمې د سفرونو د نقشې لپاره د دې پاڼې شاته وګورئ.

د زده کونکي د فعالیت ارزونه

د یولاروي خدای پامانی قصې لپاره

د زده کوونکي نوم: ______________________________

د تسلط سطح

زده شوي مهارتونه	۱	۲	۳	۴
لومړی ورځ: وړاندوینې کول				
دوهمه ورځ: یادول او د پایلو جوړول				
دریمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول				
دریمه ورځ: د لغتونو پراختیا				
دریمه ورځ: لغات او مفکورې (تشابهات)				
څلورمې ورځ: د پایلو جوړول او د نتایجو انځورول				
څلورمې ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل				
پنځمه ورځ: د مفهوم رامنځ ته کول				
پنځمه ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل				
د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه				
د جملې له بېلګو سره لیکل				
لغتونه				
املا				
ګرامري مفاهیم (موضوع او فعل)				
رسم کول او بیا ویل				
د کیسې اړوند لیکل				
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر				
د کیسې ډراماتیک کول				

کولای شئ دا چارټونه بیا جوړ کړئ او د خپلو زده کوونکو د مهارتونو د انکشاف، چې تاسې یې په ټولګي کې درس ورکوئ دِ مسیر د ټاکلو لپاره استعمال کړئ. د هرې ورځې د فعالیت په پای کې د مهارت د سطحې د توضیح لپاره لطفاً د مهارت د فعالیت ارزونه چارټ ته مراجعه وکړئ.

د ټولګي د فعالیت ارزونه

ښوونکی-------------------د ټولګي شمېره/پېژندنه-------------------

نېټه: ------------------------

د هوپو د کتاب عنوان: *د یولاروي خدای پامانی*

دا------------------------د هوپو کتاب ما د زده کوونکو سره استعمال کړی دی.

په ټولګي کې د زده کوونکو شمیر:---------

د تسلط سطح*

زده شوي مهارتونه	۱	۲	۳	۴
لومړی ورځ: وړاندوینې کول				
دوهمه ورځ: یادول او د پایلو جوړول				
درېیمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول				
درېیمه ورځ: د لغتونو پراختیا				
درېیمه ورځ: لغات او مفکورې (تشابهات)				
څلورمې ورځ: د پایلو جوړول او د نتایجو انځورول				
څلورمې ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل				
پنځمه ورځ: د مفهوم رامنځ ته کول				
پنځمه ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل				
د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه				
د جملې له بېلګو سره لیکل				
لغتونه				
املا				
ګرامري مفاهیم (موضوع او فعل)				
رسم کول او بیا ویل				
د کیسې اړوند لیکل				
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر				
د کیسې ډراماتیک کول				

* هرې سطح ته رسیدونکي ټول زده کوونکي وشمیرۍ

د ښوونکي لارښود کې دا فعالیتونه شامل دي:

- د هوپو د کتابونو د لړۍ پېژندنه
- د دې کیسې موخه
- دا لارښود څنګه له تاسې سره مرسته کولای شي
- لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه
- دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه
- درېیمه ورځ: د کیسې درېیمه لوستنه
  - د سواد د مهارتونو جوړول: لغتونه او مفکورې
- څلورمه او پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده:
  - د مفکورو اړوند پرمختګ او لیکل
- د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه
  - د جملې د نمونې سره لیکل
  - نور لغتونه او املا
  - ګرامري مفهومونه
  - د کیسې په اړه لیکل
  - رسم کول او بیا ویل
  - په ځانګړې ادا د کیسې لوستنه
  - د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول
- له کورنۍ سره د کیسې شریکول
- له کورونو د کیسو راټولول

همداراز په دې لارښود کې:

د یو ساده کتاب د جوړولو لارښوونه
د زده کوونکو د اجرا د ارزونې چارټ
د ټولګي د اجرا د ارزونې چارټ

HOOPOE®